

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Πτυχιακή Εργασία

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΣΤΟ
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

του

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΟΥΤΑ

Επιβλέπων Καθηγητής : ΚΥΡΜΙΖΟΓΛΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Πτυχίου στη Λογιστική και
Χρηματοοικονομική

Ιούνιος 2019

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία με θέμα << Η Χρηματοοικονομική ανάλυση ξενοδοχειακών μονάδων εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών>> εκπονήθηκε στα πλαίσια ολοκλήρωσης του Προπτυχιακού προγράμματος της Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους του καθηγητές μου για τις πολύτιμες γνώσεις και την καθοδήγηση που μου μετέδωσαν καθόλου την διάρκεια των σπουδών μου. Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο για την συμπαράσταση και τη στήριξη που μου πρόσφερε κατά την εκπόνηση της εργασίας.

Τέλος θα ήθελα να εκφράσω θερμές ευχαριστίες στην οικογένεια μου για την ηθική και οικονομική στήριξη που μου πρόσφεραν κατά την διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου.

Βούτας Κωνσταντίνος
Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αναφέρεται στην ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων στην Ελλάδα. Μέσω της χρηματοοικονομικής ανάλυσης των δυο ομίλων που επιτυγχάνεται με ανάλυση αριθμοδεικτών διαπιστώνεται ο τρόπος λειτουργίας αλλά και η πρόβλεψη για το μέλλον των μεγάλων και πολυτελών αυτών ξενοδοχειακών μονάδων. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από την χρηματοοικονομική ανάλυση δυο Ανώνυμων ξενοδοχειακών εταιριών κολοσσοί στον κλάδο τους, την ΛΑΜΨΑ ΑΕ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ και την ΓΕΚΕ ΑΕ. Η ΛΑΜΨΑ ΑΕ περιλαμβάνει τα ξενοδοχεία “Μεγάλη Βρετανία” και King George στην Αθήνα, το πολυτελές ξενοδοχείο “ Hyatt Regency” στο Βελιγράδι, το ιστορικό ξενοδοχείο Mercure Excelsior στο Βελιγράδι, το ξενοδοχείο Sheraton Rhodes και την προσεχή λειτουργία του ενοικιασθέντος ξενοδοχείου King’s Palace στην πλατεία Συντάγματος. Η ΓΕΚΕ ΑΕ περιλαμβάνει το διάσημο ξενοδοχείο President Στην αρχή της εργασίας θα γίνεται μια αναφορά σε γενικά στοιχεία για τον τουρισμό στην Ελλάδα και μετέπειτα με μια σύντομη ανάλυση για τον τουρισμό των δύο εταιριών και τις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.....6

- 1.1. Αιτιολόγηση του θέματος.....6
- 1.2. Σκοπός της διπλωματικής εργασίας.....8
- 1.3. Διάρθρωση της μελέτης.....8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ

ΚΛΑΔΟΥ.....10

- 2.1. Γενικά Στοιχεία για τον Τουρισμό Στην Ελλάδα.....10
 - 2.1.1. Ο Τουρισμός Στην Ελλάδα Τον 21^ο Αιώνα.....11
 - 2.1.2. Διακρίσεις & Είδη Τουρισμού.....13
- 2.2. Κλάδοι άμεσης τουριστικής παραγωγής.....24
- 2.3. Ο Ορισμός Της Ξενοδοχειακής Επιχείρησης.....26
- 2.4. Ο Ξενοδοχειακός Κλάδος στην Ελλάδα.....28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ.....37

- 3.1. ΛΑΜΨΑ ΑΕ.....37
- 3.2. ΓΕΚΕ ΑΕ.....39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....46

- 4.1. Λόγοι Ανάλυσης Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.....46
- 4.2. Ανάλυση Αριθμοδεικτών.....48
 - 4.2.1. Αριθμοδείκτες Ρευστότητας.....48

4.2.2. Αριθμοδείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας.....	50
4.2.3. Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας.....	53
4.2.4. Αριθμοδείκτες Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης και Περιουσιακής Διάρθρωσης.....	54
4.2.5. Περιθωρίου Κέρδους.....	55
4.3. Κάθετη Ανάλυση Καταστάσεων.....	56
4.4. Οριζόντια Ανάλυση Καταστάσεων.....	69
4.5. Μελέτη Κεφαλαίου Κίνησης.....	60
4.5.1. Γενικά Στοιχεία.....	60
4.5.2. Ανάλυση Μεταβολής Κεφαλαίου Κίνησης.....	61
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ</u>	64
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	66
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	81

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.1. Αιτιολόγηση του θέματος

Ο άνθρωπος εκ φύσεως επιδιώκει την εξερεύνηση νέων πολιτισμών μέσω της πραγματοποίησης ταξιδιών και με αυτόν τον τρόπο καλύπτει την ανάγκη διερεύνησης των οριζόντων του μέσω των νέων γνώσεων και των εμπειριών που αποκτά. Εξαιτίας αυτής της έμφυτης τάσης του, ο άνθρωπος καλύπτει την ανάγκη ξεκούρασης, ψυχαγωγίας και εκπαίδευσης μέσω το φαινομένου του τουρισμού. Ο τουρισμός αποτελεί φαινόμενο το οποίο συνεισφέρει στην παγκόσμια οικονομία και επιχειρηματικότητα. Ανατρέχοντας στην ετυμολογία της λέξης τουρισμός θα δούμε ότι αυτή προέρχεται από τη γαλλική λέξη «tornare» αλλά και από την ελληνική «τόρνος», οι οποίες μεταφράζονται ως «κυκλική κίνηση». Διενεργώντας μία ιστορική αναδρομή στη θεωρητική βιβλιογραφία, εντοπίζουμε μία πληθώρα ορισμών αναφορικά με την έννοια του τουρισμού κάτι το οποίο επιβεβαιώνει την πολυπλοκότητα του φαινομένου (Appadurai, 1986).

Ο τουρισμός αποτελεί δραστηριότητα του ανθρώπου που πηγάζει από τις φυσικές του ανάγκες και τις ανάγκες γνωριμίας του περιβάλλοντος, της ιστορίας και του πολιτισμού του. Σαν οικονομική δραστηριότητα, ο τουρισμός εξαρτάται όλο και περισσότερο από τις διάφορες πολιτικές και καθιστά αναγκαία την προσαρμογή των πολιτικών για την ανάπτυξή του. Ο τουρισμός ενισχύεται ακόμη περισσότερο και εδραιώνεται με την κατοχύρωση των «θεμελιωδών» κοινωνικών δικαιωμάτων»: κατάκτηση του δικαιώματος για διακοπές, καθορισμένες ώρες εργασίας ελεύθερα σαββατοκύριακα κ.λπ. Ο θεσμός του τουρισμού δίνει την δυνατότητα στους λαούς να αλληλογνωρισθούν πολιτιστικά, κοινωνικά, γεωγραφικά, κλιματολογικά, ιστορικά, ανθρώπινα. Έτσι στην ενωμένη Ευρώπη, η δραστηριότητα αυτή έχει πρωταρχική σημασία για την αμοιβαία κατανόηση και την αλληλεγγύη που πρέπει να μας χαρακτηρίζει (Appadurai, 1986).

Θα ήταν παράλειψή μας εάν δεν παραθέταμε κάποια σημαντικά στοιχεία σχετικά με τα εμπλεκόμενα μέρη τα οποία απαρτίζουν την έννοια του τουρισμού. Το σημαντικότερο στοιχείο του τουρισμού αφορά τα άτομα τα οποία ταξιδεύουν και

διακρίνονται σε δύο κατηγορίες σε αυτήν των τουριστών και σε εκείνη των εκδρομέων. Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται άτομα τα οποία είναι είτε αλλοδαποί είτε ημεδαποί και το ταξίδι του περιλαμβάνει μία διανυκτέρευση. Στην κατηγορία των εκδρομέων ανήκουν τα άτομα τα οποία πραγματοποιούν ημερήσιες εξορμήσεις σε μία χώρα ή σε μία περιοχή με διάρκεια μικρότερη των 24 ωρών (UNWTO, 2005/2007). Οι λόγοι για τους οποίους αποφασίζει κάποιος να πραγματοποιήσει ένα ταξίδι αφορά είτε επαγγελματικές υποχρεώσεις είτε την κάλυψη της ανάγκης αναψυχής ή επίσκεψης συγγενών και φίλων. Τέλος, αν αντιμετωπίσουμε τον τουρισμό σαν προϊόν μπορούμε να δούμε ότι αυτός περιλαμβάνει μία σειρά υλικών αγαθών (όπως το φαγητό) αλλά και υπηρεσιών (όπως η διαμονή, η επίσκεψη, η ψυχαγωγία ή η μεταφορά). Τα χαρακτηριστικά τα οποία απαρτίζουν το προϊόν του τουρισμού είναι ο προορισμός, η πρόσβαση, οι υποδομές και η τιμή (Appadurai, 1986).

Ένας κλάδος άμεσα συνδεδεμένος με την τουριστική παραγωγή είναι και ο ξενοδοχειακός, το οποίο είναι μεγάλο ζήτημα για τον τουρισμό. Ο κύριος όγκος τουριστών ειδικά στην χώρα μας προτιμάει ως τρόπο διαμονής το ξενοδοχείο. Έχουν σημαντικό ρόλο στην ψυχολογία του τουρίστα. Ο λόγος το ότι είναι ένα από τα πρώτα μέρη που έρχεται σε επαφή όταν επισκέπτεται έναν τόπο. Αν είναι ευχαριστημένος με τον τόπο διαμονής του τότε αυξάνονται πάρα πολύ οι πιθανότητες για την καλή διάθεση του στις διακοπές και ακόμα περισσότερο στον να έχει κερδίσει αυτός ο τόπος αλλά και ο επιχειρηματίας ακόμα έναν διαφημιστή (Appadurai, 1986).

1.2. Σκοπός της διπλωματικής εργασίας

Η ανάπτυξη του τουρισμού αναφέρεται γενικά στη σταδιακή εξέλιξη της τουριστικής βιομηχανίας, η οποία θεωρείται ότι είναι ένας σημαντικός παράγοντας για την παραγωγικότητα της εθνικής οικονομίας. Βασικά, η ανάπτυξη του τουρισμού επιτυγχάνεται μέσω της αξιολόγησης και ορθολογικής εκμετάλλευσης του τουριστικών πόρων, μέσω της αύξησης της παραγωγικότητας του τουρισμού και της ποιοτικής βελτίωσης του τουριστικού προϊόντος σύμφωνα πάντα με τις ανάγκες και τις επιθυμίες των τουριστών.

Οι κυβερνήσεις σε παγκόσμια κλίμακα έχουν αναγνωρίσει το σημαντικό ρόλο του τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική πρόοδο και πολλές χώρες προσπαθούν να αυξήσουν το τουριστικό τους δυναμικό όσο τον δυνατόν πιο γρήγορα και αποτελεσματικά (Mervar, Payne, 2002).

Η σημασία της έρευνας έχει ως στόχο την ανάλυση του κλάδου του τουρισμού και συγκεκριμένα των ταξιδιών και ξενοδοχείων διότι αυτά συμβάλλουν στην ερμηνεία του τουρισμού. Η συμβολή του τουρισμού στην οικονομία μιας χώρας επηρεάζει τα εξής:

- ✚ Την απασχόληση
- ✚ Τον επιχειρηματικό τομέα Τον τομέα εσόδων
- ✚ Τον πολιτιστικό τομέα
- ✚ Τον δημοσιονομικό τομέα

Στην πολιτικό, δημοσιογραφικό, επιχειρηματικό τομέα ήδη συζητιέται για το πώς θα κλείσει η τουριστική περίοδος που έχει αρχίσει, για την καλοκαιρινή περίοδο 2018, ο απλός κόσμος κάνει και αυτός επηρεασμένος τις εκτιμήσεις του. Όλοι συζητάνε ένα θέμα που θεωρείται ότι είναι φλέγον αφού η πολιτεία πρέπει να καταλάβει ότι η χώρας μας είναι τουριστική χώρα (Mervar, Payne, 2002).

Δια τους παραπάνω λόγους, η συγκεκριμένη ανάλυση είναι απαραίτητη για τον προσδιορισμό της βιωσιμότητας του τουρισμού ώστε να αποτραπούν ακραίες καταστάσεις σε περίπτωση αδυναμίας του κλάδου το οποίο θα έχει δυσβάσταχτες συνέπειες στην εθνική οικονομία παράλληλα με το δημοσιονομικό πρόγραμμα που εκτελεί η χώρα από το 2011 έως και σήμερα χωρίς καμία ανταπόκριση των αγορών πέρα από το τμήμα του τουρισμού. Λόγω, της υψίστης σημασίας που έχει ο ελληνικός τουρισμός στην εθνική οικονομία είναι σημαντική να γίνει η ανάλυση αυτή διότι ο τουρισμός αποτελεί τη βαριά βιομηχανία της ελληνικής οικονομίας (Mervar,

Payne, 2002).

Η έρευνα που θα επιτευχθεί αφορά την ανάλυση του κλάδου των ξενοδοχείων για την περίοδο 2015-2017. Θα γίνει προσπάθεια να απεικονιστεί κατά πόσο ο τουρισμός και τα ξενοδοχεία μπορούν να επιδράσουν θετικά στην ανοικοδόμηση της οικονομίας όπως είναι η ανάπτυξη επενδύσεων, η μείωση της ανεργίας, η αύξηση θέσεων εργασίας. Μέσα από αυτήν την μελέτη θέλουμε να μελετήσουμε τους λόγους που η Ελλάδα θεωρείται η ναυαρχίδα των τουριστικών θέρετρων για καλοκαιρινές αποδράσεις.

1.3. Διάρθρωση της μελέτης

Με σκοπό την διασφάλιση της ποιότητας και την αποτροπή παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων, η διπλωματική εργασία είναι δομημένη ως εξής: Αρχικά, στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η έννοια του Τουρισμού. Εξηγώντας την σημασία αυτού του όρου για την Ελλάδα, τα είδη του τουρισμού και ποιες επιχειρήσεις εμπλέκονται αναλύεται η μία κατηγορία από αυτές τις επιχειρήσεις, τα ξενοδοχεία. Αναφέρονται ορισμός, η σημασία και η ιστορική αναδρομή για την χώρα μας αλλά και η παρούσα κατάσταση στον κλάδο. Τέλος αναφέρονται καίρια ζητήματα ανάπτυξης για τον κλάδο του τουρισμού αλλά και των ξενοδοχείων στην Ελλάδα.

Στο τρίτο κεφάλαιο εξετάζονται οι δυο επιχειρήσεις που θα αναλυθούν χρηματοοικονομικά. Οι ξενοδοχειακές μονάδες επιλεγμένες για την ξενοδοχειακή ισχύ της Ελλάδας είναι η αλυσίδα των ξενοδοχείων των εταιριών ΛΑΜΨΑ ΑΕ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ και την ΓΕΚΕ ΑΕ. Αυτό πραγματοποιείται για βαθύτερη κατανόηση της πορείας των δυο ξενοδοχειακών μονάδων που αναλύονται. Στο τέταρτο κεφάλαιο έχοντας περάσει στο πρακτικό σκέλος της εργασίας αναφέρονται οι λόγοι που είναι σημαντική η ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων μιας επιχειρηματικής μονάδος. Ακολουθεί η ανάλυση βασικών αριθμοδεικτών των βασικότερων κατηγοριών. Αυτές είναι της Ρευστότητας, της Κυκλοφοριακής Ταχύτητας, Αποδοτικότητας, Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης και Περιουσιακής Διάρθρωσης και του Περιθωρίου Κέρδους. Στη συνέχεια αναφέρεται η κάθετη και η οριζόντια ανάλυση των ισολογισμών της 3τίας. Και τέλος η μεταβολή του Κεφαλαίου Κίνησης μέσα από μια εκτενή ανάλυση τους. Τα δεδομένα βασίστηκαν στις οικονομικές καταστάσεις που έχει δημοσιεύσει το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις. Το πόνημα ολοκληρώνεται με την παρουσίαση των ισολογισμών των τριών διαχειριστικών χρήσεων 2015-2017 και με την βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για να ολοκληρωθεί το πόνημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ

ΚΛΑΔΟΥ

2.1. Γενικά Στοιχεία για τον Τουρισμό Στην Ελλάδα

☉ Ο τουρισμός έχει μια ποικιλία από οικονομικές επιπτώσεις. Οι τουρίστες συμβάλλουν στον προορισμό των πωλήσεων, κερδών, θέσεις εργασίας, φορολογικά έσοδα και εισόδημα. Οι κλάδοι που σχετίζονται με τον τουρισμό όπως, η διαμονή, εστίαση, μεταφορές, ψυχαγωγία και λιανικό εμπόριο επηρεάζονται άμεσα. Μια ανάλυση των οικονομικών επιπτώσεων της τουριστικής δραστηριότητας συνήθως εστιάζει την προσοχή στις αλλαγές των πωλήσεων, κερδών, του εισοδήματος και της απασχόλησης. Μια σημαντική επίδραση του τουρισμού είναι η διαδρομή του χρήματος από έναν τουρίστα. Η ροή του χρήματος αρχικά αγγίζει τις επιχειρήσεις και τους κυβερνητικούς οργανισμούς όταν οι τουρίστες πληρώνουν τα χρήματα άμεσα. Τα χρήματα αυτά ρέουν προς την οικονομία με άμεσους αποδέκτες τις πληρωμές των προμηθευτών, τους μισθούς και ημερομίσθια για τα νοικοκυριά που παρέχουν εργασία για τον τουρισμό ή τη στήριξη των βιομηχανιών καθώς και διαφόρων φόρων και επιβαρύνσεων της κυβέρνησης που καταβάλλονται από τους τουρίστες, επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Άμεσο αντίκτυπο στην οικονομία υπάρχει όταν τα χρήματα φεύγουν από την οικονομία μιας περιοχής σε εξωτερική πηγή επειδή ένας καταναλωτής έχει αγοράσει ένα προϊόν από εξωτερικό προμηθευτή (Laarman & Durst, 1987).

Ο Τουρισμός απασχολεί θέμα μείζονος σημασίας για την οικονομία μιας χώρας. Ειδικά για μια χώρα σαν την Ελλάδα. Ο θεσμός του τουρισμού είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τον ξενοδοχειακό κλάδο, ακόμη και στην ιστοσελίδα του χρηματιστηρίου αξιών Αθηνών εντάσσεται ξενοδοχειακός κλάδος στον κλάδο Αναψυχής & Ταξιδιών, άρα για να γίνει κατανοητή η ανάλυση του κλάδου αυτού αρχικά θα αναλυθεί εν συντομία ο κλάδος του τουρισμού (Kotas Richard, 1999).

Ο ρόλος και η συμβολή του τουρισμού στην οικονομία αξιολογείται με βάση την ποσοστιαία «άμεση» συμμετοχή σε διάφορα μεγέθη: ΑΕΠ, καταναλωτική δαπάνη, απασχόληση, ισοζύγιο πληρωμών, επενδύσεις, δημόσια έσοδα. Ωστόσο, υπάρχει και η διάσταση της «έμμεσης» συμβολής του που είναι πολυδιάστατη, καθώς

εκφράζεται με τις διασυνδέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ διάφορων κλάδων οι οποίοι άμεσα ή/και έμμεσα εμπλέκονται με την τουριστική κατανάλωση, την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, την παροχή δυνατότητας για πολύ απασχόληση (γενικά και εποχικά), τη συγκράτηση του πληθυσμού σε απομονωμένες ορεινές, νησιωτικές και εν γένει μειονεκτικές περιοχές (Kotas Richard, 1999).

Κύρια χαρακτηριστικά του τουρισμού, αποτελούν:

- ⌚ Διάφορες μορφές του τουρισμού με δύο βασικά στοιχεία: το ταξίδι στον τουριστικό προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν.
- ⌚ Ο τουρισμός είναι αποτέλεσμα μεμονωμένης ή ομαδικής μετακίνησης ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς και η διαμονή τους σε αυτούς με σκοπό την ικανοποίηση των ψυχαγωγικών τους αναγκών.
- ⌚ Οι άνθρωποι επισκέπτονται τουριστικούς προορισμούς για τουριστικούς λόγους, δηλαδή για λόγους μόνιμης διαμονής τους ή της επαγγελματικής απασχόλησής τους.
- ⌚ Η μετακίνηση ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς είναι προσωρινού και βραχυχρόνιου χαρακτήρα, που σημαίνει ότι πρόθεσή τους είναι να επιστρέψουν στον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους μέσα σε λίγες, μέρες βδομάδες ή μήνες.
- ⌚ Το ταξίδι και η διαμονή λαμβάνουν χώρα εκτός του τόπου της μόνιμης διαμονής των ανθρώπων (Laarman & Durst, 1987).

Επίσης, η συμβολή του τουρισμού επηρεάζει τα εξής:

- Τον τομέα απασχόλησης με την άμεση συνέπεια της μείωσης της τάσης μετανάστευσης διατηρώντας τον πληθυσμό στη χώρα άρα αυξανόμενο εργατικό δυναμικό.
- Τον επιχειρηματικό τομέα μέσω της επέκτασης της βιομηχανικής και γεωργικής παραγωγής ώστε να ανταποκριθεί στην αυξανόμενη τουριστική αγορά καθώς και τη διέγερση του διεθνούς και εγχώριου εμπορίου (μεταφορές, τηλεπικοινωνίες, τράπεζες, ταξιδιωτικά γραφεία).
- Τον τομέα των εσόδων μέσω της συμβολής της στην συνολική αύξηση του εισοδήματος της χώρας. Τα έσοδα από τον τουρισμό φαίνεται να καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα του πληθυσμού και ενισχύει το εισόδημα των κατοίκων σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό κατά τους

καλοκαιρινούς μήνες. Αυτός είναι ένας κρίσιμος παράγοντας για την ενίσχυση της ανάπτυξης της περιφέρειας στις αναπτυσσόμενες χώρες.

- Τον πολιτιστικό τομέα όπου πέραν των βελτιωμένων συνθηκών διαβίωσης των ανθρώπων σε περιοχές με αυξημένο τουρισμό, υπάρχει επίσης μια σημαντική βελτίωση στην πολιτιστική κληρονομιά και στις εγκαταστάσεις.

- ⌚ Τον δημοσιονομικό τομέα όπου πρέπει να τονιστεί ότι η τουριστική δραστηριότητα έχει ευεργετικές επιπτώσεις στη δημόσια οικονομία ιδίως σε τοπικό επίπεδο (Laarman & Durst, 1987).

Παρά το γεγονός ότι η τουριστική βιομηχανία είναι πλέον μείζονος σημασίας για την παγκόσμια οικονομία και για πολλές χώρες είναι ένας από τους μεγαλύτερους χρηματοδότες, οι οικονομολόγοι έχουν δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην εμπειρική εξέταση των πιθανών εισφορών του κλάδου για μια εθνική οικονομία.

2.1.1. Ο Τουρισμός Στην Ελλάδα Τον 21ο Αιώνα

Ένα άτομο το οποίο επιλέγει τον τουρισμό σα μορφή αναψυχής ή κάλυψης επαγγελματικών υποχρεώσεών του, αποτελεί ένα άτομο το οποίο έχει βιώσει τον τουρισμό με την επικρατούσα του μορφή και αναζητά κάτι καινοτόμο. Η εξέλιξη της κοινωνίας οδηγεί τον άνθρωπο προς την αναζήτηση του διαφορετικού το οποίο θα του προσφέρει ενεργό συμμετοχή και όχι παθητική. Η αναζήτηση της ψυχαγωγίας και της αναζωογόνησης μέσω νέων τρόπων τον οδηγεί στην εφεύρεση του εναλλακτικού τουρισμού (Laarman & Durst, 1987).

Ο εναλλακτικός τουρισμός αφορά μία νέα έννοια στο λεξιλόγιο του τουρισμού και αναφέρεται στις μορφές του τουρισμού οι οποίες είναι ικανές να σε φέρουν σε επαφή με περιβαλλοντικές, αθλητικές, επαγγελματικές, κοινωνικές ή πολιτιστικές δραστηριότητες. Το κύριο χαρακτηριστικό το οποίο διακρίνει τον εναλλακτικό τουρίστα από τον κοινό τουρίστα είναι το κίνητρο τα οποία τον ωθούν στην πραγματοποίηση ενός ταξιδιού. Ο εναλλακτικός επισκέπτης διακατέχεται από την αδρεναλίνη της εξερεύνησης του άγνωστου ενώ η πρωτοτυπία είναι αυτή που κατευθύνει τις αποφάσεις του για συμμετοχή σε δραστηριότητες. Κάποια από τα χαρακτηριστικά του εναλλακτικού τουρίστα συνοψίζονται παρακάτω και αφορούν (Laarman & Durst, 1987):

- την επιδίωξη για επίσκεψη περιοχών, τις οποίες δεν έχει επισκεφτεί σχεδόν κανείς
- τη διέγερση από την αίσθηση της περιήγησης
- την αποφυγή του σύγχρονου πολιτισμού
- την προσπάθεια επικοινωνίας με τους τοπικούς κατοίκους
- την άρνηση χρήσης των τουριστικών υποδομών
- τη συλλογή πληροφοριών κατά τη διάρκεια του ταξιδιού αλλά και πριν την πραγματοποίησή του
- την πραγματοποίηση ταξιδιών μόνος του ή σα μέλος μικρών ομάδων
- την καλή του εκπαίδευση

Ο εναλλακτικός τουρισμός στις μέρες μας, αποτελεί την ευρύτερα διαδεδομένη μορφή τουρισμού η οποία ταυτόχρονα εξελίσσεται συνεχώς. Το σημαντικότερο στοιχείο που τον διακρίνει είναι το γεγονός ότι αναπτύσσεται αλλά και διαφοροποιείται συνεχώς ενώ νέες κατηγορίες του αναδύουν ταχύτατα. Σε μία προσπάθεια να κατηγοριοποιήσουμε τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού που ευδοκούν αυτήν τη στιγμή στην Ελλάδα καταλήξαμε στις ακόλουθες:

- πολιτιστικός τουρισμός, όπως η παρακολούθηση συναυλιών, θεάτρου, σεμιναρίων, επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους ή σε εκθέσεις, επαφή με την τοπική κουζίνα
- θρησκευτικός τουρισμός όπως η επίσκεψη θρησκευτικών τόπων και μνημείων για προσκύνημα, τελετές ή παρατήρηση εικόνων και ψηφιδωτών
- επαγγελματικός τουρισμός όπως η συμμετοχή σε συνέδρια ή εκθέσεις εμπορίου και διεθνοποίησης των συναλλαγών, η παρακολούθηση νέων επιχειρήσεων ή τα ταξίδια σύσφιξης των σχέσεων μεταξύ ομάδων
- αθλητικός ή ψυχαγωγικός τουρισμός όπως η επίσκεψη αθλητικών εγκαταστάσεων, η συμμετοχή σε κάποιο άθλημα ή η παρακολούθηση κάποιου αγώνα, η αναζήτηση περιπέτειας μέσω της συμμετοχής σε χειμερινά σπορ ή οι οικοπεριηγήσεις, η συμμετοχή σε δραστηριότητες όπως το κυνήγι, το σαφάρι ή οι δραστηριότητες προσανατολισμού και επιβίωσης
- θεματικός τουρισμός όπως η επίσκεψη πάρκων διασκέδασης, ιστορικών πάρκων, ζωολογικών κήπων

- οικολογικός ή περιβαλλοντικός τουρισμός όπως ο αγροτουρισμός μέσω επίσκεψης ορεινών όγκων για τους φυσιολάτρες.
- σωματικός ή ψυχικός τουρισμός όπως η επίσκεψη σε ιαματικές πηγές για ιατρικούς λόγους ή ευεξίας
- κοινωνικός τουρισμός όπως ο εκπαιδευτικός τουρισμός όπως η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα και η επίσκεψη αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και οικολογικών περιοχών ή η παρακολούθηση σεμιναρίων
- εθελοντικός τουρισμός με τη συμμετοχή σε προγράμματα στήριξης ευπαθών ομάδων του πληθυσμού ή προστασίας του περιβάλλοντος
- θαλάσσιος τουρισμός με συμμετοχή σε θαλάσσιες δραστηριότητες όπως τα ριψοκίνδυνα αθλήματα ή εκδρομές με ιστιοπλοϊκό, ψάρεμα και καταδύσεις (Kotas Richard, 1999).

Ο τουρισμός ως οικονομική δραστηριότητα δημιουργεί εισόδημα, απασχόληση, εισροή συναλλάγματος και επηρεάζει άμεσα άλλες πλευρές της ζωής. Ως θετικές επιπτώσεις του τουρισμού μπορεί να θεωρηθούν η παροχή δυνατότητας απασχόλησης, η αύξηση εισοδήματος και της ποιότητας ζωής, η οικονομική ανάπτυξη, η αύξηση του εθνικού ακαθάριστου προϊόντος, η αύξηση των δημοσιονομικών εσόδων τα οποία συνεισέφεραν σημαντικά στην ανοικοδόμηση της οικονομίας κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα (Kotas Richard, 1999).

Ο θρησκευτικός πολιτισμός της αλλά και οι εξειδικευμένες υποδομές της ελληνικής τουριστικής βιομηχανίας αλλά έχει ακόμα δουλεία μπροστά της για να μπορέσει να γίνει ανταγωνιστική σε κάποιους τομείς όπως ο θαλάσσιος τουρισμός που είναι ακόμα σε πολύ αρχικά στάδια και δυστυχώς δεν βελτιώνεται ειδικά το κομμάτι με τα ιστιοπλοϊκά (Laarman & Durst, 1987).

2.1.2. Διακρίσεις & Είδη Τουρισμού

Οι διακρίσεις του τουρισμού και οι είδη του είναι:

Ο τουρισμός διακρίνεται ανάλογα με το πλήθος των ατόμων σε:

Ο **μαζικός** τουρισμός χαρακτηρίζεται από την ομαδική συμμετοχή των ατόμων σε διάφορες φάσεις της τουριστικής δραστηριότητας. Είναι ο τύπος τουρισμού που διαχειρίζονται οι tour operator γνωστός ως και τουριστικά πακέτα (Kotas Richard, 1999).

Ο **ατομικός** τουρισμός είναι η κατηγορία του περιηγητικού τουρισμού όπου η οργάνωση και η εκτέλεση του ταξιδιού γίνεται ατομικά από τον κάθε τουρίστα. Η Κατηγορία αυτή συνδυάζεται σε μεγάλο βαθμό με την χρήση ατομικών ιδιωτικών μέσων μετακίνησης όπως π.χ. τροχόσπιτα, αυτοκίνητα, θαλαμηγό σκάφη κτλ (Kotas Richard, 1999).

Με βάση το κριτήριο της προέλευσης των τουριστών έχουμε διάκριση σε: Ο **εγχώριος** τουρισμός πραγματοποιείται από τους μόνιμους κατοίκους μιας χώρας πάντα μέσα σε αυτήν (μέσα στην επικράτεια της). Η συγκεκριμένη μορφή τουρισμού δυστυχώς δεν βοηθά στην εισροή συναλλάγματος στην χώρα, βοήθα όμως στην συγκράτηση της εκροής συναλλάγματος εξαιτίας μη πραγματοποίησης ταξιδιών στο εξωτερικό από τους ντόπιους (Kotas Richard, 1999).

Εξερχόμενος τουρισμός: αφορά στους μόνιμους κατοίκους μίας χώρας οι οποίοι ταξιδεύουν σε μία άλλη χώρα (πχ. ένας Έλληνας που ταξιδεύει στη Γαλλία) με σκοπό να ικανοποιήσουν συγκεκριμένες επιθυμίες και ανάγκες τους.

Εισερχόμενος τουρισμός: ο τουρισμός των αλλοδαπών οι οποίοι ταξιδεύουν σε δεδομένη χώρα (πχ. ένας Αμερικάνος που ταξιδεύει στην Ελλάδα).

Εποχιακός τουρισμός: είναι το αντίθετο του συνεχή τουρισμού. Στον εποχιακό οι δραστηριότητες επηρεάζονται από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στις χώρες προορισμού σε διαφορετικές εποχές, και αναστέλλονται προσωρινά για ένα μικρό η μεγάλο διάστημα κάθε έτος (Kotas Richard, 1999).

Με κριτήριο την ηλικιακή διάρθρωση των τουριστών μπορούμε να μιλήσουμε για: **Νεανικός** τουρισμός: σε αυτή τη μορφή συναντάμε άτομα που η ηλικία τους κυμαίνεται κυρίως από 18 έως 30 που προτιμούν να ταξιδεύουν ατομικά η σε μικρές ομάδες και τα οποία ενδιαφέρονται για ειδικές μορφές τουρισμού όπως

(χειμερινών σπορ, περιπέτειας συμμετοχή σε φεστιβάλ κ εκδηλώσεις κτλ (Kotas Richard, 1999).

Τρίτης ηλικίας τουρισμός: εντελώς αντίθετες είναι οι προτιμήσεις των ηλικιωμένων. Προτιμούν την άνεση και την ησυχία και απαιτούν εγκαταστάσεις με πολλές ευκολίες και συνήθως ταξιδεύουν με οργανωμένα πακέτα σε μεγάλες ομάδες (group). Ο τουρισμός της τρίτης ηλικίας αποκτά μεγάλη σημασία στην εποχή μας και αυτό γιατί με την άνοδο του βιοτικού επιπέδου, καλύτερων συντάξεων, διάφορων επιδομάτων, την αύξηση του μέσου όρου ζωής και την μείωση των ορίων ηλικίας για συνταξιοδότηση ,οι ηλικιωμένοι διαθέτουν σημαντικό μέρος του χρόνου τους σε ταξίδια (Kotas Richard, 1999).

❖ Αγρό τουρισμός

Αγρό τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού η οποία στηρίζεται στους πόρους του περιβάλλοντος. Χωρίζεται σε δυο τύπους α) γεωργό τουρισμό ο οποίος καλύπτει τη φιλοξενία των τουριστών σε αγροκτήματα και στις αγροτικές δραστηριότητες γενικότερα και β) στον αγρό τουρισμό που προσφέρει συνήθεις διακοπές με διαμονή σε καταλύματα σε αγροτικές περιοχές (www.agrotour.gr).

Στον αγρό τουρισμό ο τουρίστας έχει την ευκαιρία να γνωρίσει αγροτικές περιοχές ,αγροτικές ασχολίες , τις δραστηριότητες της υπαίθρου , την καθημερινή ζωή των κατοίκων, την παραδοσιακή κουζίνα ,να έρθει σε επαφή με τη φύση γενικότερα και να νιώσει τη χαρά της περιήγησης και της ανακάλυψης (www.agrotour.gr).

Σε επιχειρηματικό επίπεδο, ο αγρό τουρισμός αποτελεί τον συνδυαστικό κρίκο του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα με τον τριτογενή. Δηλαδή της παραγωγής γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων και της μεταποίησης, με την παροχή υπηρεσιών και τον τουρισμό. Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργεί, στηρίζει και τονώνει την τοπική αγορά, παρέχοντας νέες θέσεις εργασίας, ένα συμπληρωματικό εισόδημα στις αγροτικές οικογένειες και συγκρατώντας τον πληθυσμό στην ύπαιθρο. (www.agrotour.gr)

Οι κατηγορίες των επιχειρήσεων που εντάσσονται στον αγρό τουρισμό είναι επιγραμματικά οι παρακάτω:

- ⌚ Αγροτουριστικά καταλύματα
- ⌚ Πρατήρια / Εκθετήρια αγροτουριστικών προϊόντων

- ⌚ Αγροτουριστικά κέντρα εστίασης και αναψυχής
 - ⌚ Τουριστικά γραφεία που αναλαμβάνουν τη διοργάνωση ή την υλοποίηση προγραμμάτων υπαίθριων δραστηριοτήτων και περιηγήσεων οίκου τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος
 - ⌚ Αγροκτήματα
 - ⌚ Επιχειρήσεις παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων
 - ⌚ Εργαστήρια λαϊκής τέχνης
- (www.agrotour.gr)

❖ Οίκου τουρισμός

Ο ορισμός για τον οίκου τουρισμό σε γενικές γραμμές θα μπορούσε να είναι : ένας τουρισμός που είναι οικολογικά ορθός. Οι ορισμοί μπορεί να ποικίλλουν, αλλά οι περισσότεροι περιλαμβάνουν τρία κριτήρια:

1. Συντελεί στην προστασία του περιβάλλοντος
2. Περιλαμβάνει ουσιαστική συμμετοχή της τοπικής κοινότητας
3. Είναι κερδοφόρος και μπορεί να συντηρηθεί μόνος του.

Αν μια υπηρεσία καλύπτει και τα τρία στοιχεία τότε πρόκειται για μια εταιρεία που στοχεύει στον οίκου τουρισμό. Για τον οίκου τουρίστα δεν υπάρχει συγκεκριμένος ορισμός, μάλιστα οι στατιστικές που έχουν εμφανιστεί κατά καιρούς στηρίζονται από στοιχεία που έχουν συλλεχθεί στα αεροδρόμια και όχι επί τόπου. Υπάρχουν κατηγορίες οίκου τουριστών, ανάλογα με τις προτιμήσεις και τα ενδιαφέροντά τους, όπως: κοινοτικός τουρισμός, τουρισμός με σακίδιο, πολιτιστικός τουρισμός, εκπαιδευτικός τουρισμός (Kotas Richard, 1999).

❖ Αθλησης

Ο Αθλητικός Τουρισμός είναι μια ειδική μορφή ποιοτικού τουρισμού η οποία μας δίνει την ευκαιρία να επενδύσουμε σε μία τεράστια δυναμική αγορά και να επιτύχουμε μια προστιθέμενη αξία στο τουριστικό μας προϊόν μέσω της ανάπτυξης, της διαφοροποίησης και της αναβάθμισης του. Χωρίζεται σε δύο κατηγορίες: Ενεργή συμμετοχή σε αθλητικές εκδηλώσεις ή διαγωνισμούς, όπως το γκολφ, τένις, ποδόσφαιρο, μπάσκετ, κωπηλασία κλπ. και στην παρακολούθηση των ευρωπαϊκών και παγκοσμίων κυπέλλων και πρωταθλημάτων, Ολυμπιακών Αγώνων και τα μεγάλα

διεθνή τουρνουά (Kotas Richard, 1999).

❖ Θρησκευτικός τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ελληνικής τουριστικής κίνησης και αφορά την επίσκεψη σε θρησκευτικούς τόπους λατρείας, όπως μοναστήρια και εκκλησίες. Είναι πέρα από κάθε αμφιβολία, ότι το ζήτημα της ανάπτυξης και προώθησης του θρησκευτικού τουρισμού τόσο στην Ελλάδα (www.eeki.gr).

Ο θρησκευτικός τουρισμός χωρίζεται σε δύο κατηγορίες:

1. Προσκυνητές τουρίστες, στους οποίους επικρατεί το θρησκευτικό κίνητρο. Οι τουρίστες αυτοί επισκέπτονται μία περιοχή αποκλειστικά για την επίσκεψη στο θρησκευτικό χώρο.

2. Τουρισμός θρησκευτικής κληρονομιάς, του οποίου οι τουρίστες ταξιδεύουν ομαδικά και συνδυάζουν το ταξίδι τους και με άλλες τουριστικές δραστηριότητες. Ο θρησκευτικός Τουρισμός :

➤ Δεν πρέπει να δράσει, σαν τις εκδρομές των θεοφοβούμενων ανθρώπων, μεγάλης ηλικίας, που πηγαίνουν σε μια μέρα να επισκεφθούν 3 μοναστήρια.

➤ Δεν πρέπει να είναι μόνο για τους ορθοδόξους αλλά και να απευθύνεται στους χριστιανούς όλων των δογμάτων .

➤ Δεν πρέπει να είναι μόνο για τους γέρους.

➤ Δεν πρέπει να αποκλείονται οι θιασώτες ξένων θρησκειών ούτε ακόμα οι άθεοι διότι όλοι αυτοί κάτι θα κερδίσουν και δεν κερδίσουν αυτοί θα χάσει ο ελληνικός τουρισμός.

Δεν πρέπει να κινούμαστε στον χώρο της τυπολατρίας, αλλά να κινούμεθα στον χώρο της θρησκευτικότητας του ελληνικού χώρου, παρουσιάζοντας τα καλά που έχει να προσφέρει η ελληνική θρησκεία στην Ελλάδα μέσα από την Ορθόδοξη Χριστιανική θρησκεία, ώστε να γίνει κατανοητό το ότι και η ψυχή του ανθρώπου μπορεί να ωφεληθεί, εκτός των άλλων πλεονεκτημάτων που παρέχει η φύση, όπου υπάρχουν τα χιλιάδες μοναστήρια (www.eeki.gr).

Δεν πρέπει όμως επηρεάσουμε με οποιονδήποτε τρόπο, την θρησκευτικότητα και την ζωή των ανθρώπων που εντρυφούν μέσα στους χώρους των Μοναστηριών,

ούτε να μπούμε σε διαδικασίες μετατροπής καθεστώτος.

❖ Πολιτιστικός τουρισμός

Πολιτιστικός τουρισμός είναι η περιήγηση στην πνευματική και καλλιτεχνική κληρονομιά ενός τόπου και στην σύγχρονη πολιτιστική του δραστηριότητα. Όταν λέμε πολιτιστική κληρονομιά, εννοούμε το σύνολο των ανθρώπινων δημιουργημάτων (π.χ. οικοδομήματα, γραπτά μνημεία, τοποθεσίες κ.λπ.) που παρουσιάζουν καλλιτεχνικό, θρησκευτικό, αρχαιολογικό, επιστημονικό ενδιαφέρον. Έχει παρατηρηθεί ότι υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ναυτική κληρονομιά της οποίας η προφύλαξη, διάσωση, προβολή και τουριστική αξιοποίηση επιχειρείται, μέσα από πολλά πολιτισμικά σχήματα (www.eeki.gr).

Ενδιαφέροντα για ένα πολιτιστικό τουρίστα είναι :

- Οι τέχνες
- Τα παραδοσιακά προϊόντα
- Η κουλτούρα, τα ήθη και έθιμα
- Η αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά
- Η Ιστορία
- Διάφοροι χώροι πολιτισμού
- Αθλήματα
- Η γαστρονομία
- Η Θρησκεία

(www.eeki.gr).

Οι προϋποθέσεις ανάπτυξης πολιτιστικού τουρισμού είναι :

- Σωστή διαχείριση και προσαρμογή του ντόπιου πολιτισμού
- Ορθή διαχείριση του τουρισμού
- Ανάπτυξη δυναμικής σχέσης μεταξύ πολιτισμών
- Δημιουργία υποδομών

(www.eeki.gr).

Το μέσον ανάπτυξης είναι :

- Πολιτιστικές Εκδηλώσεις

■ Φεστιβάλ

❖ Θεραπευτικός - Ιαματικός τουρισμός

Ο Θεραπευτικός Τουρισμός ή Τουρισμός Υγείας, αποτελεί μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού που συμβάλλει στην πρόληψη, αποκατάσταση της υγείας, ξεκούραση, ομορφιά, δηλαδή ταυτόχρονη ανάγκη για διακοπές και θεραπεία. Το σημαντικότερο επενδυτικό πλεονέκτημα των μονάδων Θεραπευτικού Τουρισμού αποτελεί το γεγονός της διεύρυνσης της τουριστικής περιόδου, αφού προσελκύει πελάτες καθ' όλη την διάρκεια του έτους, σε αντίθεση με τις υπόλοιπες τουριστικές μονάδες που λειτουργούν κυρίως τους θερινούς μήνες (Kotas Richard, 1999). Τα οικονομικά οφέλη μπορεί να είναι:

- ⌚ Εισροή συναλλάγματος.
- ⌚ Νέες θέσεις απασχόλησης και τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας
- ⌚ Ζήτηση για ανάπτυξη υπηρεσιών αγοράς
- ⌚ Ζήτηση αγαθών για περισσότερους μήνες το χρόνο και εξομάλυνση της εποχικότητας των τουριστικών δραστηριοτήτων.
- ⌚ Βελτίωση των υπηρεσιών στον τομέα μεταφορών (αεροδρόμια, οδικές συνδέσεις κλπ.)
- ⌚ Ζήτηση για εγκαταστάσεις και ειδική υποδομή (ιατρική) υψηλού επιπέδου για τον εξοπλισμό των θεραπευτηρίων και των ιατρικών μονάδων (Kotas Richard, 1999).

2.2. Κλάδοι άμεσης τουριστικής παραγωγής

Οι κλάδοι της άμεσης τουριστικής παραγωγής, όπως αποκαλούνται, αφορούν σε επιχειρήσεις, όπως:

- 1) Συλλογικά τουριστικά καταλύματα είναι καταλύματα που παρέχουν στον ταξιδιώτη διανυκτέρευση σε δωμάτιο ή κάποια άλλη μονάδα αλλά ο αριθμός των θέσεων που προσφέρει πρέπει να είναι μεγαλύτερος από ένα ορισμένο ελάχιστο όριο για τις ομάδες ατόμων που υπερβαίνουν μια απλή οικογενειακή μονάδα και όλα τα μέρη του καταλύματος πρέπει να αποτελούν αντικείμενο κοινής εμπορικής διαχείρισης ακόμη και αν δεν υπάρχει κερδοσκοπικός χαρακτήρας (Τζελάκη – Παπαδάκη Στελα, 1990).

Σε αυτά ανήκουν τα :

α) ξενοδοχεία περιλαμβάνονται ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα διαμερίσματα, μοτέλ, ξενοδοχεία στους αυτοκινητοδρόμους, παραθαλάσσια ξενοδοχεία, λέσχες διαμονής και παρόμοια καταλύματα που παρέχουν ξενοδοχειακές υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένης της καθημερινής τακτοποίησης των κρεβατιών και του καθαρισμού των δωματίων και των εγκαταστάσεων υγιεινής (Τζελάκη – Παπαδάκη Στελα, 1990).

β) παρόμοια καταλύματα σε αυτά περιλαμβάνονται τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και οι πανσιόν, οι τουριστικές κατοικίες και παρόμοια καταλύματα που είναι διαμορφωμένα σε δωμάτια και παρέχουν περιορισμένες ξενοδοχειακές υπηρεσίες συμπεριλαμβανόμενης της ημερήσιας τακτοποίησης των κρεβατιών και του καθαρισμού των δωματίων και των εγκαταστάσεων υγιεινής. Η ομάδα αυτή περιλαμβάνει επίσης τα πανδοχεία, τα καταλύματα που παρέχουν διανυκτέρευση και πρωινό, καθώς και τα καταλύματα σε αγροικίες (Τζελάκη – Παπαδάκη Στελα, 1990).

2) Εταιρείες μεταφορών, οδικές αεροπορικές, θαλάσσιες, ενοικιάσεις αυτοκινήτων, πρακτορεία ταξιδιών, tour- operators.

3) Μαρίνες, χιονοδρομικές εγκαταστάσεις.

4) Εστιατόρια, κέντρα αναψυχής, κέντρα διασκέδασης (snacks, καφετέριες και αναψυκτήρια).

5) Οργάνωση συνεδρίων, οργάνωση εκθέσεων, φεστιβάλ και άλλων πολιτιστικών γεγονότων.

6) Εμπόριο προσανατολισμένο στον τουρισμό (Τζελάκη – Παπαδάκη Στελα, 1990).

2.3. Ο Ορισμός Της Ξενοδοχειακής Επιχείρησης

Ο τουρισμός αποτελεί ένα ζωτικό τμήμα της Ελληνικής οικονομίας και οι επιπτώσεις του είναι ιδιαίτερα σημαντικές στην οικονομική ανάπτυξη πολλών περιοχών της Ελλάδος. Γενικά ο τουρισμός συμβάλει στην βελτίωση της χώρας είτε πρόκειται για εσωτερικό ή για εξωτερικό τουρισμό. Ο πλούσιος φυσικός και πολιτισμικός πλούτος, το ευχάριστο κλίμα και η φιλοξενία αποτελούν σημαντικά πλεονεκτήματα που εξηγούν εν μέρει την μέχρι τώρα τουριστική ανάπτυξη αλλά και αναδεικνύουν τα σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης του τουρισμού στην στη χώρα μας. Για πολλούς οικονομολόγους και άλλες ειδικότητες που ασχολούνται με τον τουρισμό το κομμάτι των ξενοδοχείων είναι και το σημαντικότερο στο παιχνίδι των εντυπώσεων του τουριστικού κλάδου. Όπως εφόσον ο τουρίστας σε όποια διάκριση ή είδος τουρισμού ανήκει αποφασίζει τον τόπο που θέλει να διανυκτερεύσει ,η δεύτερη κίνηση του είναι να κλείσει το μέρος (ξενοδοχειακή εγκατάσταση) θα διαμένει. Έπειτα έρχονται οι δευτερεύον ασχολίες, η διασκέδαση, η διατροφή. Σύμφωνα με την IOBE το 2014 τα έσοδα από τον τουριστικό κλάδο είχαν ως κύρια πηγή τα καταλύματα με 45,3% και ακολούθησε η εστίαση με 18% (Καπίκη – Πιβεροπούλου Τάνια, Αθήνα 1998).

Τα ξενοδοχεία αντιμετωπίζουν τους πελάτες τους ως φιλοξενούμενους και προσπαθούν να προσφέρουν υπηρεσίες και φιλοξενία η οποία να ξεπερνά τις προσδοκίες τους.. Εντούτοις, άσχετα από το πόσο εντυπωσιακό και καλόγουστο σχέδιο έχει, το κτίριο δεν παύει να αποτελείται από τούβλα, τσιμέντο, γυαλί και έπιπλα. Η αρχιτεκτονική και το στυλ της επιχείρησης μπορεί να είναι σημαντικά για τον σχηματισμό της εξωτερικής εικόνας, αλλά το προσωπικό του ξενοδοχείου και κυρίως της υποδοχής είναι απαραίτητο για τη δημιουργία της καλής φήμης του. Τα ξενοδοχεία μπορούν να διαδραματίσουν πολύ σπουδαίο ρόλο σε έναν τόπο. Εκεί μπορεί να συναντηθούν επιστήμονες απ' όλο τον κόσμο, πολιτικοί, επιχειρηματίες, καλλιτέχνες, VIP, μέλη λεσχών και εταιριών. Σε περιοχές με ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις υψηλού επιπέδου προσελκύονται τοπικές και διεθνείς οργανώσεις και τα ξενοδοχεία γενικότερα μπορούν να εξυπηρετήσουν σαν χώροι συνάντησης ατόμων μιας ολόκληρης περιοχής (Καπίκη – Πιβεροπούλου Τάνια, Αθήνα 1998).

Ξενοδοχείο κατά την ελληνική γλώσσα , Η διεθνής λέξη Hotel είναι γαλλικής προέλευσης. Ουσιαστικά το κυρίως προϊόν είναι η φιλοξενία. Ένα ξενοδοχείο μπορεί

να λειτουργήσει είτε ως ανεξάρτητη μονάδα είτε ως τμήμα μιας μεγάλης ξενοδοχειακής εγκατάστασης. Ξενοδοχεία είναι οι τουριστικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν ρεσεψιόν, διοίκηση, κοινοχρήστους χώρους υποδοχής, παραμονής, εστίασης, αναψυχής πελατών και χώρους διανυκτέρευσης. Επιπλέον παρέχουν και διάφορες εξυπηρετήσεις. Ελέγχονται από τον Ε.Ο.Τ. σε δύο στάδια σκοπιμότητα και καταλληλόλητα οικοπέδου και έγκριση αρχιτεκτονικών σχεδίων και η άδεια λειτουργίας τους χορηγείται επίσης από τον Ε.Ο.Τ (Καπίκη – Πιβεροπούλου Τάνια, Αθήνα 1998).

Τα τμήματα, οι χώροι και οι δραστηριότητες μιας ξενοδοχειακής επιχείρησης εξαρτώνται:

- A. Από τον τύπο της ξενοδοχειακής επιχείρησης
- B. Από το είδος της πελατείας που απευθύνεται
- Γ. Από την τάξη της
- Δ. Από το μέγεθος της

Τα τμήματα ενός ξενοδοχείου είναι:

1. Επισιτιστικά τμήματα
2. Οικονομικά – Διαχειριστικά τμήματα
3. Δωμάτια
4. Τεχνικό τμήμα (όχι σε όλα τα ξενοδοχεία , δεν είναι απαραίτητο)

Εκτός από τα τμήματα, ένα ξενοδοχείο για να λειτουργήσει χρειάζεται και κάποιους άλλους χώρους και εγκαταστάσεις. Πέρα από τους κοινόχρηστους χώρους απαραίτητοι χώροι είναι:

1. Πισίνα
2. Αθλητικές εγκαταστάσεις
3. Εγκαταστάσεις προσωπικού
4. Κήπος
5. Parking
6. Εμπορικά καταστήματα

Η κατάταξη των ξενοδοχείων, ανάλογα με τις ανέσεις και τις υπηρεσίες που προσφέρουν, γίνεται με αστέρια αρχίζοντας από τα ξενοδοχεία πολυτελείας 5 αστέρων, τα οποία έχουν τις υψηλότερες προδιαγραφές και φτάνοντας στο 1 αστέρι,

το οποίο αντιπροσωπεύει ξενοδοχεία μικρών βαθμίδων με λιτή επίπλωση και περιορισμένες ανέσεις. Στις Η. Π. Α τα ξενοδοχεία ταξινομούνται ως εξής : Ανάλογα με το μέγεθος (αριθμό δωματίων) σε 4 κατηγορίες : κάτω από 150 δωμάτια, 150 – 299 δωμάτια, 300 – 600 δωμάτια και πάνω από 600 δωμάτια (Καπίκη – Πιβεροπούλου Τάνια, Αθήνα 1998).

Τέλος να επισημανθεί ότι η Ε.Ε. πάντα έδειχνε ενδιαφέρον για τον θεσμό του τουρισμού και του ξενοδοχειακού κλάδου. Το 1998 είχε διατυπωθεί ότι το ευρώ θα δυναμώσει τον τουρισμό στην Ευρώπη λόγω της ευκολίας των συναλλαγών αλλά υπήρχε και ο φόβος το ότι λόγω του δυνατού νομίσματος οι πολίτες της Ευρώπης θα ταξίδευαν πιο εύκολα και οικονομικά σε χώρες εκτός Ευρωζώνης άρα θα μειώνονταν τα έσοδα. Ακόμη μέσω συνθηκών και οδηγιών θεσπίζει κανονισμούς για την διασφάλιση αυτού του τομέα (Καπίκη – Πιβεροπούλου Τάνια, Αθήνα 1998).

2.4. Ο Ξενοδοχειακός Κλάδος στην Ελλάδα

Όπως αναφέρθηκε πριν το κυρίως προϊόν είναι η φιλοξενία. Είναι ευρέως γνωστό ότι οι αρχαίοι Έλληνες εξυμνούσαν την φιλοξενία και είχε θεοποιηθεί Όσο παλιός είναι ο ανθρώπινος πολιτισμός τόσο είναι και ο ξενοδοχειακός κλάδος. Αρχικά ο κόσμος φιλοξενούσε τους ταξιδιώτες στα σπίτια του. Μετέπειτα λόγω αύξησης ταξιδιωτών δημιουργούνται δημόσια καταγάγια και τελικά τα πρώτα ξενοδοχεία δημιουργούνται στην εποχή του Βυζαντίου, που επιδοτούνταν από τους Βασιλείς. Την περίοδο της Τουρκοκρατίας η κίνηση ταξιδιωτών μειώνεται και δημιουργούνται τα «χάνια» ο πρόσφεραν τροφή και στέγη αλλά μόνο για λίγες ώρες. Σε ελληνικό έδαφος τα πρώτα ξενοδοχεία εντοπίζονται στο Ναύπλιο την εποχή της Βασιλείας του Όθωνα (Λεκαράκου,2001).

Στην Ελλάδα μέχρι πρότινος τα ξενοδοχεία κατατάσσονταν μεταξύ έξι διαφορετικών κατηγοριών με κριτήρια που είχαν σχέση περισσότερο με την κατασκευή τους και λιγότερα με την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Οι κατηγορίες αυτές είναι οι εξής: Πολυτελείας (Lux), Α' τάξης, Β' τάξης, Γ' τάξης, Δ' τάξης και Ε' τάξης. Ωστόσο, σύμφωνα με το ΠΔ 43/2002 (ΦΕΚ 43/Α/7.3.2002) προωθήθηκε διαδικασία κατάταξης των ξενοδοχείων από κατηγορίας σε Αστέρια (κλίμακα 1 έως 5) ενσωματώνοντας στην κατάταξη μιας ξενοδοχειακής μονάδας και κριτήρια ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και

επιπλωμένα διαμερίσματα σε όλη τη χώρα κατατάσσονται σε κατηγορίες κλειδιών, ανάλογα με τους χώρους και τον εξοπλισμό που διαθέτουν και τις υπηρεσίες που προσφέρουν (Λεκαράκου,2001).

Ανάλογα με την περιοχή και τη δραστηριότητά τους, τα ξενοδοχεία διακρίνονται στα αστικά, τα οποία είναι εγκατεστημένα σε αστικά κέντρα και λειτουργούν αδιάλειπτα ολόκληρο το χρόνο, σε αντίθεση με τα ξενοδοχεία εποχιακής λειτουργίας (resorts), τα οποία στην πλειοψηφία τους λειτουργούν σε παραθαλάσσιες και κυρίως νησιωτικές περιοχές. Όσον αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς των ξενοδοχείων, στην Ελλάδα εκτός από τις αμιγώς ελληνικές ξενοδοχειακές αλυσίδες, έντονη είναι και η παρουσία ξένων αλυσίδων. Σημειώνεται ότι, σε αρκετές περιπτώσεις ο ιδιοκτήτης μιας ξενοδοχειακής μονάδας αναθέτει την εκμετάλλευση και διαχείρισή της σε τρίτους (Λεκαράκου,2001).

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ) που ήταν διαθέσιμα μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου 2016, η χώρα μας διαθέτει 9.730 ξενοδοχειακές μονάδες συνολικής δυναμικότητας 788.553 κλινών. Οι αριθμοί αυτοί αποτελούν αποτύπωση της στιγμής λήψης των δεδομένων, αφού το μητρώο των μελών του ΞΕΕ είναι δυναμικό και ανανεώνεται σε καθημερινή και συνεχή βάση. Το 2016 το ξενοδοχειακό δυναμικό αυξήθηκε κατά 0,6% σε όρους δωματίων. Κατά την τελευταία 10ετία, το ξενοδοχειακό δυναμικό αυξήθηκε κατά 5,7% σε μονάδες και κατά 10,6% σε δωμάτια. Το μέσο μέγεθος των ξενοδοχείων σε επίπεδο χώρας για την περίοδο αυτή παρέμεινε σχετικά σταθερό, και κυμαίνεται από 40 έως 42 δωμάτια (ΞΕΕ, 2017).

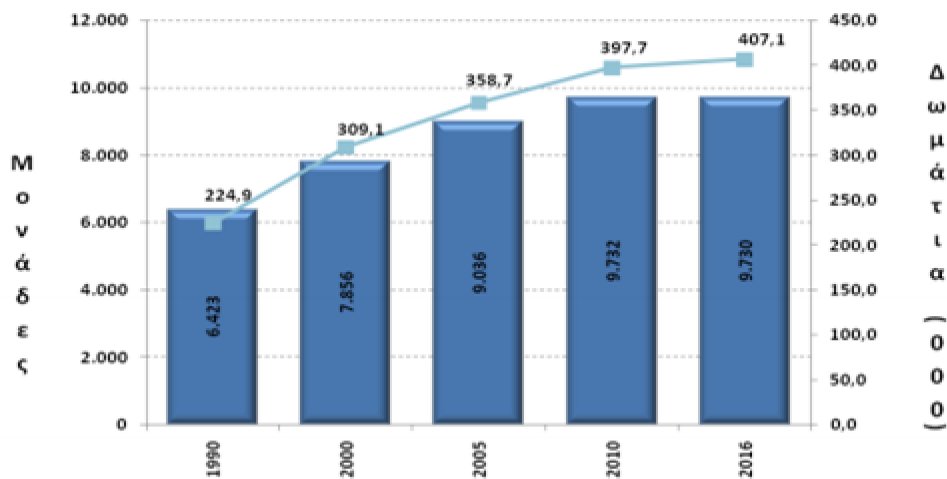
1)

Διαχρονική Εξέλιξη του Ξενοδοχειακού δυναμικού
1990 - 2016

Έτος	Μονάδες	Δωμάτια (000)	Δ% ως προς το προηγούμενο έτος (δωμάτια)	Μέσο Μέγεθος σε Δωμάτια
1990	6.423	224,9		35,0
1995	7.387	281,6	7,4%	38,1
2000	7.856	309,1	0,2%	39,3
2001	8.073	320,5	3,7%	39,7
2002	8.285	329,4	2,8%	39,8
2003	8.527	339,5	3,1%	39,8
2004	8.843	351,9	3,7%	39,8
2005	9.036	358,7	1,9%	39,7
2006	9.110	364,2	1,5%	40,0
2007	9.207	368,0	1,0%	40,0
2008	9.227	375,1	1,9%	40,7
2009	9.559	383,0	2,1%	40,1
2010	9.732	397,7	3,8%	40,9
2011	9.653	396,2	-0,4%	41,0
2012	9.661	399,0	0,7%	41,3
2013	9.674	400,6	0,4%	41,4
2014	9.701	403,2	0,6%	41,6
2015	9.727	404,6	0,3%	41,6
2016	9.730	407,1	0,6%	41,8

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος.

Παρά τη βαθιά και παρατεταμένη οικονομική κρίση, η ελληνική ξενοδοχειακή βιομηχανία απέδειξε ότι αποτελεί ένα σταθερά θετικό παράγοντα για την αναστροφή του αρνητικού οικονομικού κλίματος και την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος.

2) Διαχρονική εξέλιξη Ξενοδοχειακού Δυναμικού 1990-2016

Κατά την περίοδο 2000-2016, οι ξενοδοχειακές μονάδες αυξήθηκαν κατά 22,6%, ενώ σε όρους δωματίων η αύξηση αυτή ανέρχεται σε 31,7%. Επίσης, από τη σύγκριση της κατανομής των ξενοδοχείων με βάση την κατηγορία τους, προκύπτει ότι το ξενοδοχειακό δυναμικό της χώρας έχει αναβαθμιστεί θεαματικά, καθώς τα ξενοδοχεία 5 αστέρων έχουν σχεδόν τετραπλασιαστεί και παράλληλα αύξησαν το μερίδιό τους στο συνολικό ξενοδοχειακό δυναμικό από 1% το 2000 σε 4,6% το 2016. Τα ξενοδοχεία 4 αστέρων αυξήθηκαν το ίδιο διάστημα κατά 50% και τα ξενοδοχεία 3 αστέρων κατά 37%. Αύξηση παρουσίασε και το μερίδιό τους στο συνολικό ξενοδοχειακό δυναμικό, από 10% περίπου τα 4άστερα το 2000 σε 14,5% το 2016 και από 18,6% τα 3στερα το 2000 σε 25,4% το 2016. Τέλος την περίοδο αυτή, τα ξενοδοχεία 2 και 1 αστεριού μειώθηκαν κατά 18% και 30%, αντίστοιχα, και ταυτόχρονα μειώθηκε και το μερίδιό τους στο συνολικό ξενοδοχειακό δυναμικό της χώρας (ΞΕΕ, 2017).

3)

**Κατανομή Ξενοδοχειακού Δυναμικού (δωμάτια)
με βάση την Κατηγορία**

Κατηγορία	1990	1995	2000	2005	2010	2016
5*****	4,8%	5,0%	5,8%	8,1%	12,9%	16,6%
4****	22,9%	23,9%	25,3%	25,4%	25,6%	25,7%
3***	28,7%	24,6%	24,4%	23,3%	23,3%	23,6%
2**	33,6%	37,0%	35,7%	34,6%	30,8%	27,5%
1*	10,6%	9,5%	8,9%	8,6%	7,4%	6,7%

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος. Επεξεργασία ΙΤΕΠ.

➤ Χαρακτηριστικά του ξενοδοχειακού δυναμικού ανά Διοικητική Περιφέρεια

4)

Ξενοδοχειακό Δυναμικό 2016

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα
Ανατολική Μακρ- δονία & Θράκη	Μονάδες	11	29	96	168	75	379
	Δωμάτια	1.035	1.910	3.034	3.728	1.126	10.833
	Κλίνες	2.073	3.850	5.958	7.245	2.198	21.324
Αττική	Μονάδες	34	103	136	267	109	649
	Δωμάτια	6.603	8.133	6.698	8.183	2.084	31.701
	Κλίνες	12.565	15.203	12.257	15.062	3.935	59.022
Βορείου Αιγαίου	Μονάδες	6	32	125	177	42	382
	Δωμάτια	784	1.570	4.300	4.319	644	11.617
	Κλίνες	1.595	2.862	8.115	8.132	1.240	21.944
Δυτική Ελλάδα	Μονάδες	4	40	95	105	25	269
	Δωμάτια	1.444	2.179	3.091	2.685	287	9.686
	Κλίνες	3.106	4.175	5.867	5.111	562	18.821
Δυτική Μακεδονία	Μονάδες	3	18	65	36	4	126
	Δωμάτια	61	416	1.736	644	57	2.914
	Κλίνες	137	879	3.659	1.274	141	6.090
Ήπειρος	Μονάδες	11	89	149	133	29	411
	Δωμάτια	836	1.904	2.776	2.450	487	8.453
	Κλίνες	1.756	3.977	5.474	4.675	949	16.831
Θεσσαλία	Μονάδες	26	117	132	216	77	568
	Δωμάτια	1.258	3.342	3.780	4.991	1.455	14.826
	Κλίνες	2.545	6.728	7.454	9.523	2.851	29.101
Ιόνια Νησιά	Μονάδες	28	117	221	490	74	930
	Δωμάτια	4.749	11.203	14.260	16.165	1.511	47.888
	Κλίνες	9.349	21.625	27.514	30.939	2.923	92.350
Κεντρική Μακεδονία	Μονάδες	48	100	269	361	417	1.195
	Δωμάτια	8.506	8.068	10.576	9.663	8.681	45.494
	Κλίνες	17.459	15.711	21.134	18.765	16.719	89.788
Κρήτη	Μονάδες	97	249	361	656	205	1.568
	Δωμάτια	18.844	25.463	16.889	23.092	5.557	89.845
	Κλίνες	38.274	49.429	32.014	41.548	10.251	171.516
Νότιο Αιγαίο	Μονάδες	144	356	484	870	214	2.068
	Δωμάτια	19.715	33.379	19.423	23.833	3.337	99.687
	Κλίνες	40.742	65.064	37.709	45.234	6.498	195.247
Πελοπόννησος	Μονάδες	22	120	210	233	75	660
	Δωμάτια	2.906	4.020	5.689	5.556	911	19.082
	Κλίνες	6.137	7.958	11.223	10.538	1.758	37.614
Ήπειρος Ελλάδα	Μονάδες	10	42	129	278	66	525
	Δωμάτια	666	2.975	3.781	6.533	1.165	15.120
	Κλίνες	1.472	5.742	7.182	12.319	2.190	28.905
ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ	Μονάδες	444	1.412	2.472	3.990	1.412	9.730
	Δωμάτια	67.407	104.562	96.033	111.842	27.302	407.146
	Κλίνες	137.210	203.203	185.560	210.365	52.215	788.553

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, 2016.

Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία από το ΣΕΤΕ το 2017 η Ελλάδα υποδέχθηκε σχεδόν 27,2 εκ. τουρίστες, μόνιμους κατοίκους άλλων χωρών και εισέπραξε σχεδόν 14,2 δις ευρώ. Αναφορικά με την επιλογή του μεταφορικού μέσου των τουριστών που επιλέγουν την Ελλάδα για τις διακοπές τους είναι σχεδόν ίδια με τα προηγούμενα χρόνια. Συγκεκριμένα, οι αεροπορικές αφίξεις αποτέλεσαν το 66% του συνόλου των αφίξεων ακολουθούμενες από τις οδικές με 30% και τις θάλασσες με 4%. Το ποσοστό των τουριστών που επέλεξαν το τρένο ως μέσο μεταφοράς για το ταξίδι τους στην Ελλάδα ήταν αμελητέο. Αναφορικά με τα έσοδα, παρατηρείται έντονη εποχικότητα με το 61% των εσόδων να καταγράφεται στο 3^ο τρίμηνο του έτους.

Αντίστοιχα, στο 2^ο τρίμηνο του έτους που σηματοδοτεί την έναρξη της τουριστικής περιόδου καταγράφεται το 24% των εσόδων. Για το 1^ο και 4^ο τρίμηνο του έτους, τόσο οι αφίξεις όσο και τα έσοδα είναι συγκριτικά μικρότερα, με το 1^ο τρίμηνο να καταγράφει το 6% των αφίξεων και το 4% των εσόδων και το 4^ο τρίμηνο το 13% των αφίξεων και 11% των εσόδων. Ακόμα, η εικόνα των αφίξεων και των εσόδων καταδεικνύουν την εξάρτηση του τουρισμού της χώρας μας από το κυρίαρχο προϊόν –ήλιος και θάλασσα- καθώς από την έναρξη μέχρι την λήξη της καλοκαιρινής περιόδου καταγράφεται το 81% των αφίξεων και το 86% των εσόδων (ΣΕΤΕ, 2017).

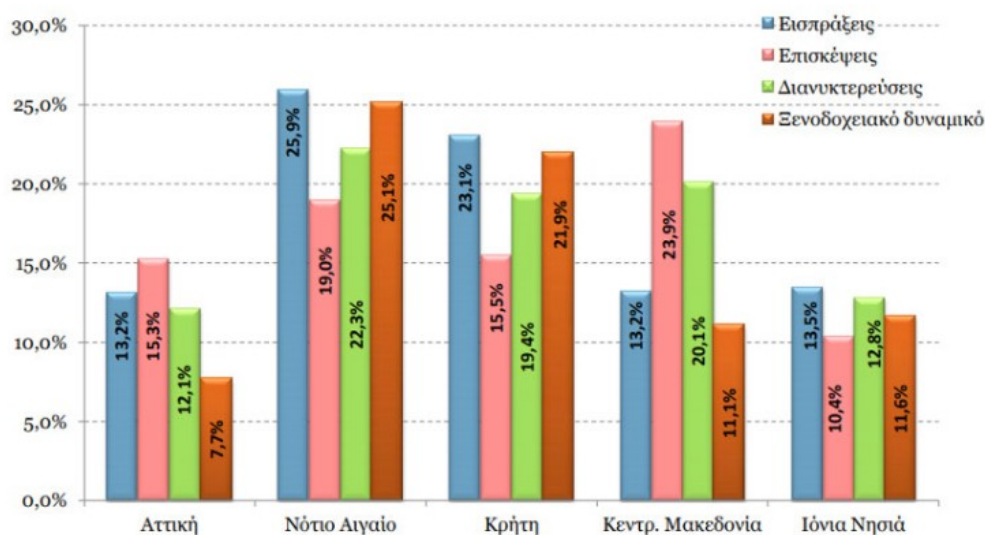
Γενικότερα, τα βασικά τουριστικά μεγέθη:

- αυξήθηκαν με ρυθμούς που κυμαίνονταν γύρω στο 10%.
- Οι αεροπορικές αφίξεις μη κατοίκων στα κυριότερα αεροδρόμια της χώρας κατέγραψαν αύξηση 8,4% το 2017 έναντι αύξησης 9,2% το 2016.
- Η εποχικότητα του ελληνικού τουρισμού εξακολουθεί να παραμένει υψηλή, καθώς στο 4^ο μήνο Ιουνίου-Σεπτεμβρίου καταγράφεται το 70% των αφίξεων και σχεδόν το 80% των διανυκτερεύσεων στα τουριστικά καταλύματα.
- Το 85% των διανυκτερεύσεων στα ξενοδοχεία αφορά στους αλλοδαπούς επισκέπτες γεγονός που καταδεικνύει την πίεση που υφίστανται τα ξενοδοχεία που βασίζονται στον εσωτερικό τουρισμό (ΣΕΤΕ, 2017).

Περιφερειακά Χαρακτηριστικά του Ελληνικού Τουρισμού

Μερίδια επιλεγμένων Περιφερειών στα βασικά τουριστικά μεγέθη

(Ιαν. – Σεπτ. 2017)

Πηγή: ΙΤΕΠ, 2017

Πρώτη σε εισπράξεις και διανυκτερεύσεις είναι η Περιφέρεια του Νότιου Αιγαίου, ενώ η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι πρώτη σε επισκέψεις. Όσον

αφορά το ξενοδοχειακό δυναμικό, στις πέντε αυτές περιφέρειες συγκεντρώνεται το 78% του ξενοδοχειακού δυναμικού σε όρους δωματίων. Έτσι, αναδεικνύεται ένα σημαντικό πρόβλημα για τη βιωσιμότητα και το μέλλον του ελληνικού τουρισμού. Αποτελεί προτεραιότητα η αναβάθμιση και προώθηση των περιοχών που υστερούν τουριστικά, ώστε να αμβλυνθούν οι ανισότητες και να αναδειχθούν σε νέους τουριστικούς προορισμούς που θα αποτελέσουν πόλο έλξης νέων τουριστικών ρευμάτων με θετικές επιδράσεις στις τοπικές οικονομίες (ΣΕΤΕ, 2017).

Όσον αφορά τη διαχρονική εξέλιξη της Σύνθεσης της Ελληνικής Ξενοδοχίας 2000-2017, από το 2000 καταγράφεται σταθερή αναβάθμιση του ξενοδοχειακού δυναμικού. Το 2000 τα ξενοδοχεία 5***** αποτελούσαν μόλις το 6% του συνολικού ξενοδοχειακού δυναμικού. Το 2017 το ποσοστό των 5***** ξενοδοχείων έχει 3πλασιαστεί και αποτελεί το 18,1% του συνολικού ξενοδοχειακού δυναμικού. Ταυτόχρονα μειώνεται το ποσοστό των ξενοδοχείων που ανήκουν σε χαμηλότερη κατηγορία με το ποσοστό να κυμαίνεται σε 6,5% το 2017 από 8,9% το 2000.

Επιπρόσθετα, η εποχικότητα λειτουργίας ξενοδοχείων ανά κατηγορία για το 2017 είναι 54% και το υπόλοιπο αποτελεί την συνεχής λειτουργία τα οποία ανήκουν σε ξενοδοχεία 3***. Το Μάιο 2017 το 58,5% των ξενοδοχείων είχε πληρότητες κάτω από το 60%. Αυτό αποτελεί άλλη μια ένδειξη της εποχικότητας του ελληνικού τουρισμού. Αντίθετα, τον Αύγουστο 2017, τα μισά περίπου ξενοδοχεία πέτυχαν πληρότητες μέχρι 90% (ΣΕΤΕ, 2017).

Συμπερασματικά, για τον Ελληνικό Τουρισμό και την Ξενοδοχία, υπάρχει έντονος δεισμός του ελληνικού τουρισμού, ο οποίος απεικονίζεται σε όλες τις τουριστικές μεταβλητές, καθώς 5 περιφέρειες συγκεντρώνουν πάνω από το 85% των τουριστικών ροών στη χώρα μας. Η εποχικότητα του ελληνικού τουρισμού εξακολουθεί να παραμένει υψηλή, όπως φάνηκε από τη συγκέντρωση των αφίξεων και των διανυκτερεύσεων κατά τους μήνες αιχμής, αλλά και από την πληρότητα των ξενοδοχείων. Επίσης, το μέσο μέγεθος του ελληνικού ξενοδοχείου παραμένει για χρόνια σταθερό και κυμαίνεται γύρω στα 42 δωμάτια. Τέλος, η επιβίωση των ελληνικών ξενοδοχείων στα χρόνια της κρίσης έχει καταστεί ιδιαίτερα δύσκολη, με αποτέλεσμα τη διακοπή της λειτουργίας πολλών μονάδων, κυρίως χαμηλότερων κατηγοριών (ΣΕΤΕ, 2017).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

3.1. ΛΑΜΨΑ ΑΕ

Η εταιρία ελληνικών ξενοδοχείων Λάμψα Α.Ε είναι μια ιστορική επιχείρηση της οποίας η παρουσία και η δράση της είναι συνυφασμένες με τη δημιουργία και τη διαχείριση του ξενοδοχείου “ Μεγάλη Βρετανία” και η λειτουργία του αγγίζει τα 90 χρόνια ζωής. Η εταιρία δραστηριοποιείται στο χώρο του τουρισμού και ειδικότερα στον κλάδο των πολυτελών ξενοδοχείων. Κύρια δραστηριότητα της εταιρίας είναι η ιδιοκτησία του ξενοδοχείου “ Μεγάλη Βρετανία” και η εκμετάλλευσή του. Η λειτουργική δομή της εταιρίας είναι προσαρμοσμένη έτσι ώστε να εξυπηρετεί σε μεγάλο βαθμό τις λειτουργικές και ενδοεπιχειρησιακές της ανάγκες, επιτρέποντας την κάθετη και οριζόντια επικοινωνία χωρίς γραφειοκρατικές διαδικασίες την ταχεία λήψη αποφάσεων, τον προγραμματισμό και έλεγχο λειτουργίας του συστήματος και την αποφυγή επικαλύψεων αρμοδιοτήτων (Πηγή: Lampsas).

Η στρατηγική της εταιρίας χαράσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και οι δραστηριότητες της υλοποιούνται από τις Διευθύνσεις, όπως Οικονομική, Ανθρώπινου δυναμικού, Ποιότητας, Ορόφων, Υποδοχής πελατών, Τροφίμων και ποτών, Πωλήσεων και Μάρκετινγκ, Δημόσιων Σχέσεων, Τεχνική. Η εταιρία Λάμψα Α.Ε. περιλαμβάνει τα ιστορικά ξενοδοχεία “ Μεγάλη Βρετανία” και King George στην Αθήνα, το πολυτελές ξενοδοχείο “Hyatt Regency” στο Βελιγράδι, το ιστορικό ξενοδοχείο Mercure Excelsior στο Βελιγράδι, το Ξενοδοχείο Sheraton Rhodes και την προσεχή λειτουργία του ενοικιασθέντος ξενοδοχείου King’s Palace στην Πλατεία Συντάγματος (Πηγή: Lampsas).

Οι στόχοι της εταιρίας είναι η υιοθέτηση και εφαρμογή σταθερής και αποδοτικής επιχειρηματικής πολιτικής, που αποβλέπει στο δημιουργικό συνδυασμό της παράδοσης με την καινοτομία. Οι κύριοι στόχοι της εταιρίας, αποβλέπουν:

- Στην ενίσχυση της θέσης της στον ξενοδοχειακό κλάδο και την αύξηση του μεριδίου της στην αγορά.
- Στη διατήρηση της ηγετικής θέσης του ξενοδοχείου στον κλάδο των πολυτελών ξενοδοχείων της Ελλάδας και την ανάδειξη του σε ένα από τα κορυφαία πολυτελή ξενοδοχεία σε όλο τον κόσμο.
- Στη διεύρυνση της επιχειρηματικής παρουσίας της εταιρίας στο διεθνή

τουριστικό χώρο, έχοντας ήδη δημιουργήσει ένα χαρτοφυλάκιο από πέντε ιδιόκτητα και ένα μισθωμένο ξενοδοχεία, συνεργαζόμενη για την διαχείριση τους με τις μεγαλύτερες διεθνείς ξενοδοχειακές αλυσίδες όπως Hyatt, Accor.

- Στην αναζήτηση νέων επενδυτικών ευκαιριών, με την είσοδο σε νέες αγορές, την απόκτηση ή δημιουργία νέων ξενοδοχείων πόλεων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του Real Estate.
- Στη συνεργασία με τους εθνικούς φορείς για την υποστήριξη της εθνικής στρατηγικής για τον τουρισμό και την προβολή της χώρας στο εξωτερικό.
- Στη διαρκή απόδοση ουσιαστικής αξίας στους μετόχους, τους εργαζόμενους, αλλά και τους επισκέπτες των ξενοδοχείων της εταιρίας (Πηγή: LampsA).

Τα ξενοδοχεία “Μεγάλη Βρετανία” και “King George” συγκαταλέγονται ανάμεσα στα κορυφαία της κατηγορίας τους στην Ευρώπη, γεγονός που επιβεβαιώνουν πανηγυρικά οι πρόσφατες διεθνείς διακρίσεις με τις οποίες έχουν τιμηθεί. Συγκεκριμένα, τα τελευταία χρόνια τα ξενοδοχεία έχουν αποσπάσει τα ακόλουθα βραβεία και διακρίσεις από οργανισμούς και ιδρύματα υψηλού κύρους.

Το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας απαρτίζεται από επτά έως δέκα μέλη, η θητεία των οποίων είναι τριετής. Το σημερινό Διοικητικό Συμβούλιο εξελέγη από την Τακτική Γενική Συνέλευση της 15^{ης} Ιουνίου 2018 και η θητεία ορίστηκε σε τριετής, λήγουσα στις 15 Ιουνίου 2021. Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου είναι:

- Γεώργιος Γαλανάκης – Πρόεδρος
- Απόστολος Δοξιάδης – Αντιπρόεδρος
- Αναστάσιος Χωμενίδης – Διευθύνων Σύμβουλος
- Νικόλαος Δάνδολος – Μέλος
- Μωρίς Μοντιάνο – Μέλος
- Τόμας Μίλερ – Μέλος
- Βασίλειος Θεοχαράκης – Μέλος
- Φίλιππος Σπυρόπουλος – Μέλος
- Χλόη Λασκαρίδη – Μέλος
- Σουζάνα Λασκαρίδη – Μέλος

Η νέα πνοή στη φιλοσοφία διοίκησης της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ ΛΑΜΨΑ Α.Ε. εμπλουτίζει την πελατοκεντρική φιλοσοφία της

εταιρείας και δίνει έμφαση στην εφαρμογή κανόνων λειτουργίας και την υιοθέτηση αρχών εταιρικής διακυβέρνησης, κατ' επιταγή της κείμενης νομοθεσίας (Ν. 2190/1920, Ν. 3016/2002, Ν. 3693/2008, Ν. 3884/2010 κλπ.). Αποσκοπεί δε όχι μόνον στη συμμόρφωση με τις διατάξεις του Ν. 3873/2010, αλλά και στη βελτίωση της πληροφόρησης των ιδιωτικών και θεσμικών μετόχων. Η διαφάνεια στην πληροφόρηση, η ανεξαρτησία στη διοίκηση και η δυναμική υποστήριξη αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και καινοτομιών, εντός των πλαισίων αυτορρυθμιζόμενου ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων, ενισχύουν τη δημιουργία ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού μοντέλου διακυβέρνησης, όπου η συνεισφορά όλων των ενεργά ενδιαφερόμενων ομάδων αυξάνει γεωμετρικά τη συνολική αξία της εταιρείας (Πηγή: LampsA). Η εταιρεία υποστηρίζεται λειτουργικά από:

- Ευέλικτο και εξειδικευμένο ανώτατο management
- Ενισχυμένο δίκτυο μηχανισμών διοικητικής πληροφόρησης και επικοινωνίας
- Κώδικα Δεοντολογίας
- Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας
- Κανονισμό Εργασίας

Όσον αφορά το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς παράγοντες για την ανάπτυξη της, όπου επενδύει συνεχώς στους ανθρώπους της, επιβραβεύει τις προσπάθειες τους, παρέχει κίνητρα για την αύξηση της παραγωγικότητας, ενώ προσφέρει ένα άρτια οργανωμένο, πλήρως εξοπλισμένο αλλά και ευχάριστο περιβάλλον εργασίας (Πηγή: LampsA). Η εταιρία εφαρμόζει διεθνώς αναγνωρισμένα συστήματα διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, τα οποία περιλαμβάνουν:

- Παροχή πολλαπλών δυνατοτήτων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης στους εργαζόμενους.
- Τακτική αξιολόγηση της απόδοσης των εργαζόμενων σε όλα τα επίπεδα.
- Υποστήριξη προγραμμάτων που αποσκοπούν στην τακτική επικοινωνία τόσο ανάμεσα στη Διοίκηση και στο προσωπικό, όσο και ανάμεσα στους ίδιους τους εργαζόμενους.
- Καταβολή ειδικών και έκτακτων παροχών.
- Συμμετοχή μελών του προσωπικού στην τακτική Επιτροπή Συνεργατών, με

αντικείμενο την υιοθέτηση πρωτοπόρων προγραμμάτων, το σχεδιασμό πρόσθετων παροχών και κινήτρων, το συντονισμό όλων των επαγγελματικών δράσεων, καθώς και την παροχή υλικών και ηθικών αμοιβών στους εργαζόμενους (Πηγή: Lampsa).

Οι δραστηριότητες της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ ΛΑΜΨΑ Α.Ε. υποστηρίζονται από επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου, το οποίο είναι σύμφωνο με τις πολιτικές της εταιρικής διακυβέρνησης, όπως αυτές υπαγορεύονται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, την Ελληνική Νομοθεσία και τις διεθνείς κατευθύνσεις και πρακτικές που καθορίζουν το πλαίσιο εταιρικής συμπεριφοράς εισηγμένων εταιρειών στο Χ.Α (Πηγή: Lampsa).

Τόσο η Διοίκηση όσο και οι εργαζόμενοι οφείλουν να επιβεβαιώνουν συνεχώς ότι όλες οι εργασίες που εκτελούνται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους πραγματοποιούνται με υπευθυνότητα και διαφάνεια, ώστε να επιτυγχάνονται οι αντικειμενικοί στόχοι του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Συγκεκριμένα, οι κύριοι στόχοι του εσωτερικού ελέγχου είναι οι εξής:

- Η αποτελεσματική και αποδοτική επίτευξη όλων των επιχειρησιακών στόχων.
- Η αξιοπιστία του συστήματος διοικητικής πληροφόρησης και η συντηρητική χρήση της πληροφόρησης στο ευρύτερο κοινό.
- Η διαφύλαξη όλων των επιχειρησιακών πόρων.
- Η πλήρης συμμόρφωση με την εν γένει νομοθεσία, τις πολιτικές και διαδικασίες της εταιρείας.

Απαραίτητες προϋποθέσεις προκειμένου να διασφαλιστεί η πραγματοποίηση των παραπάνω στόχων είναι:

- Η δημιουργία κοινής κουλτούρας ελέγχου.
- Η ανάληψη ενιαίας μεθοδολογίας ανάλυσης και εκτίμησης των επιχειρησιακών κινδύνων.
- Η έγκαιρη και ειλικρινής πληροφόρηση και επικοινωνία, τόσο μεταξύ των εργαζομένων, όσο και μεταξύ τμημάτων.
- Η υιοθέτηση βασικών αρχών λειτουργίας για όλους τους συναλλακτικούς κύκλους της εταιρείας.
- Η συστηματική παρακολούθηση όλων των δραστηριοτήτων της εταιρείας και η διενέργεια σχετικών απολογισμών (Πηγή: Lampsa).

3.2. ΓΕΚΕ ΑΕ

Η εταιρεία «Ανώνυμος Εταιρεία Ξενοδοχειακών και Τουριστικών Επιχειρήσεων ΓΕΚΕ» με τον διακριτικό τίτλο ΓΕΚΕ ΑΕ ιδρύθηκε στις 6 Μαρτίου 1972 και η νομική της μορφή είναι Ανώνυμη Εταιρεία . Εδρεύει στον Δήμο Αθηναίων και η διάρκεια της ορίστηκε στα 40 έτη. Η εταιρεία εισήρθε στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών την 1/9/2000. Σκοποί της εταιρείας σύμφωνα με το άρθρο 4 του καταστατικού της είναι :

- Η ανέγερση, οργάνωση, λειτουργία και εκμετάλλευση ξενοδοχειακών συγκροτημάτων, τουριστικών περιπτέρων και ξενώνων τύπου μπανγκαλόου στην Αθήνα και στην ελληνική επικράτεια.
- Η εκμίσθωση ξενοδοχειακών ιδιοκτητων συγκροτημάτων σε ημεδαπούς και αλλοδαπούς.
- Η άσκηση οποιασδήποτε ξενοδοχειακής τουριστικής επιχειρήσεως στην Ελλάδα.
- Η αντιπροσώπευση ξενοδοχειακών οίκων του εξωτερικού και η συμμετοχή σε άλλες επιχειρήσεις με τον ίδιο ή παρεμφερή σκοπό (Πηγή: President).

Για την επίτευξη του παραπάνω σκοπού η εταιρεία μπορεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου να ιδρύσει υποκαταστήματα, πρακτορεία και γραφεία διαχειρίσεως εντός και εκτός Ελλάδας. Η εταιρεία ανέγειρε σε ιδιόκτητο οικόπεδο ένα από τα υψηλότερα κτήρια των Αθηνών για να χρησιμοποιηθεί ως ξενοδοχείο με την επωνυμία “President” του οποίου η εκμετάλλευση είναι η αποκλειστική δραστηριότητα της μέχρι σήμερα. Κατά συνέπεια, από ιδρύσεως της εταιρείας και μέχρι σήμερα η δραστηριότητα του ξενοδοχείου ταυτίζεται με την δραστηριότητα της εταιρείας (Πηγή: President).

Το President Hotel, μέλος της εταιρείας ΓΕΚΕ Α.Ε., εισηγμένης στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, από το 1979 που λειτούργησε έχει αποκτήσει σημαντική παρουσία στην τουριστική βιομηχανία και έχει επιτύχει οικονομική σταθερότητα δίνοντας έμφαση στην εξυπηρέτηση του πελάτη και αναβαθμίζοντας διαρκώς τις παροχές και τις υπηρεσίες που παρέχει. Το ξενοδοχείο “President” ανήκει στην κατηγορία τεσσάρων αστέρων (4*) και προσφέρει όλες τις συνήθειες ξενοδοχειακές υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών εστίασης και ενοικίασης αιθουσών για συναντήσεις, συνέδρια και εκδηλώσεις γενικότερα (Πηγή: President).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

4.1. Λόγοι Ανάλυσης Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Οι κυριότερες χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι οι παρακάτω πέντε, ώστε ο ενδιαφερόμενος χρήστης να μπορεί να σχηματίσει ολοκληρωμένη εικόνα για την οικονομική μονάδα :

1. Ισολογισμός
2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως
3. Πίνακας Διάθεσης των Αποτελεσμάτων
4. Προσάρτημα

Ο ισολογισμός συχνά συγκρίνεται με τις φωτογραφίες γιατί προσπαθεί να αιχμαλωτίσει την απόδοση της επιχείρησης σε μια δεδομένη στιγμή. Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως αποτελεί την καταγραφή μιας χρονικής περιόδου, την κινηματογράφηση αλλιώς. Για αυτό και υπάρχουν κανόνες και πρότυπα παρουσίασης τους. Οι παραπάνω δυο καταστάσεις παρουσιάζονται έντονα ελεγχόμενες και στοχεύουν κυρίως σε χρήστες που επιδιώκουν στην κατανόηση της επιχείρησης και στην χρηματοοικονομική ανάλυση τους (F. J. Fabozzi, 2009).

Ο προσδιορισμός των δυνατών και αδύνατων σημείων μιας επιχείρησης επιτυγχάνεται μέσω της χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Η χρηματοοικονομική ανάλυση δείχνει κατά πόσο μια επιχείρηση είναι ισχυρή και επικερδής. Η λειτουργική απόδοση μιας επιχείρησης είναι ένα μέτρο το οποίο δείχνει πόσο ικανοποιητικά αυτή χρησιμοποιεί τους πόρους της για την εμφάνιση εσόδων από τις επενδύσεις που πράττει. Η ανάλυση των οικονομικών και λογιστικών καταστάσεων μίας επιχείρησης απαιτεί λεπτομερή και συστηματική εξέταση των ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων που εμπεριέχονται σε αυτές. Ο αναλυτής οφείλει να αναζητήσει με ζήλο επιπλέον στοιχεία τα οποία ενδεχομένως δεν περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις ή αποκρύπτονται από τη διοίκηση καθώς αναφέρονται σε ποιοτικά χαρακτηριστικά της ή αφορούν την πρόβλεψη μελλοντικών μεγεθών. Ακόμα, η οικονομική κατάσταση μιας εταιρίας είναι ένα μέτρο ικανότητας της να ικανοποιεί τις υποχρεώσεις της όπως

η πληρωμή των τόκων κ.α. (P. P.Drake, F.J. Fabozzi, 2010).

Η ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι η μελέτη, σχεδίαση ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων είτε σε μια χρήση είτε σε περισσότερες διαχρονικά. Μέσω της ανάλυσης προκύπτουν σημαντικά συμπεράσματα όσον αφορά την οικονομική θέση μιας επιχείρησης καθώς βοηθάει στην λήψη σημαντικών αποφάσεων ώστε να επιτευχθεί θετικά η πορεία της επιχείρησης. Παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις λειτουργίας μιας εταιρίας καθώς και την οικονομική κατάσταση. Οι πληροφορίες αυτές είναι χρήσιμες για έναν επενδυτή στην αξιολόγηση της εταιρίας (F. J. Fabozzi, 2009).

Ακόμα, η χρηματοοικονομική ανάλυση περιλαμβάνει την επιλογή και αξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων και άλλες σχετικές πηγές πληροφόρησης που βοηθάει στην αξιολόγηση της απόδοσης και γενικά της οικονομικής κατάστασης μιας εταιρίας. Οι πληροφορίες που είναι διαθέσιμες για την ανάλυση είναι τα οικονομικά στοιχεία τα οποία παρέχονται από τις ετήσιες και τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις (P. P.Drake, F.J. Fabozzi, 2010).

Οι οικονομικές καταστάσεις μιας εταιρίας είναι τα τελικά προϊόντα της διαδικασίας για την καταγραφή των συναλλαγών της που σχετίζονται με πράξεις για τη χρηματοδότηση και τις επενδύσεις. Για να είναι ενημερωμένος ο χρήστης των οικονομικών καταστάσεων ο αναλυτής πρέπει να έχει πρόσβαση σε αυτά. Η πλέον σημαντική πηγή πληροφοριών για την δραστηριότητα μιας εταιρίας αποτελούν οι οικονομικές λογιστικές καταστάσεις. Η χρηματοοικονομική ανάλυση είναι σημαντική για τον υπολογισμό των κατάλληλων μεγεθών και σχέσεων που είναι αναγκαίες και χρήσιμες για τη λήψη οικονομική φύσης αποφάσεων. Τα είδη της ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων είναι δύο. Αρχικά η ανάλυση μπορεί να είναι εξωτερική δηλαδή πραγματοποιείται από πρόσωπα που βρίσκονται έξω από την επιχείρηση και βασίζεται μόνο στα στοιχεία που δημοσιεύονται. Η ανάλυση αυτή δυσχεραίνει το έργο των αναλυτών διότι δεν μπορεί να προβεί στην εξαγωγή σημαντικών στοιχείων των επιχειρήσεων. Ακόμα, η ανάλυση μπορεί να είναι εσωτερική όπου πραγματοποιείται από άτομα τα οποία βρίσκονται εντός της επιχείρησης και έχουν πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες που αφορούν την εταιρία (G.T.Friedlob, L.T.F.Schleifer,2003)

Οι οικονομικές καταστάσεις όπου κάποιος αναλυτής θα προβεί να αξιολογήσει μια εταιρία είναι ο ισολογισμός, κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, κατάσταση ταμειακών ροών, κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων καθώς οι

χρηματοοικονομικές σημειώσεις τα γνωστά notes. Ο ισολογισμός παρέχει πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση της εταιρίας σε μια δεδομένη χρήση. Δείχνει τα περιουσιακά στοιχεία, υποχρεώσεις και τα ίδια κεφάλαια. Συνίσταται να χρησιμοποιούνται τουλάχιστον δύο χρήσεις ώστε να επιτυγχάνεται η σύγκριση. Η επόμενη κατάσταση είναι των αποτελεσμάτων χρήσης όπου παρέχει πληροφορίες σχετικά με την κερδοφορία της εταιρίας κατά τη διάρκεια μιας περιόδου. Απεικονίζει το ποσό των εσόδων, εξόδων και το αποτέλεσμα των καθαρών κερδών και ζημιών. Η κατάσταση των ταμειακών ροών παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα μετρητά της εταιρίας. Δείχνει τις ταμειακές εισροές και εκροές δηλαδή τις εισπράξεις και πληρωμές. Οι ροές ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες σε λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Τέλος, η κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη σύνθεση και τις αλλαγές στα ίδια κεφάλαια (Barnes, 1987).

Οι χρηματοοικονομικοί αναλυτές απασχολούνται σε μια πληθώρα από κλάδους όπου αξιολογούν μια επένδυση με κάποιο βαθμό ασφάλειας με βάση συγκεκριμένα χαρακτηριστικά από οικονομικές καταστάσεις των εταιριών όπως τα ίδια κεφάλαια, το χρέος κ.α. Υπάρχουν οι αναλυτές οι οποίοι ασχολούνται με τις μετοχές και σκοπός τους είναι να αξιολογούν τα ίδια κεφάλαια της εταιρίας για να δώσουν με ακρίβεια εξήγηση για τον αν η μετοχή της εταιρίας είναι ελκυστική. Άλλοι αναλυτές ασχολούνται με την πιστοληπτική ικανότητα της εταιρίας ώστε να αποφασίσει κατά πόσο μπορεί να αναληφθεί ένα δάνειο. Γενικά, οι αναλυτές χρησιμοποιούν πολλές μεθόδους για να βγάλουν ασφαλή συμπεράσματα ως προς την απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης. Προκειμένου ο αναλυτής να καταλήξει σε μια απόφαση για την επένδυση, πρέπει να αξιολογήσει την απόδοση, οικονομική κατάσταση και την αξία της εταιρίας. Οι οικονομικές εκθέσεις των εταιριών περιλαμβάνουν πλήθος πληροφοριών με τις οποίες μπορεί να αξιολογηθεί μια εταιρία (T.R. Robinson, H.Van Greuning, E.Henry, M.A.Broihaahn, 2009).

Ακόμα, τα κέρδη αντανakλούν την ικανότητα της εταιρίας να πουλάει τα προϊόντα της σε τιμή που υπερέρχει του κόστους της και επίσης παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές ταμειακές ροές. Η κερδοφορία είναι πολύ σημαντική σε μια επιχείρηση διότι απεικονίζει την εικόνα της επιχείρησης να δημιουργεί θετικές ταμιακές ροές. Οι ταμειακές ροές είναι σημαντικές διότι τα μετρητά που έχει μια επιχείρηση χρησιμοποιούνται σε τελική ανάλυση για να πληρώσει τους εργαζόμενους, προμηθευτές και άλλους για να συνεχίσει να δρα ως

οικονομική μονάδα. Μια επιχείρηση η οποία δημιουργεί θετικές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες δείχνει την ευελιξία που έχει στη χρηματοδότηση των απαραίτητων επενδύσεων και την εκμετάλλευση ελκυστικών επιχειρηματικών ευκαιριών σε σύγκριση με κάποια άλλη που παρουσιάζει αρνητικές ταμειακές ροές. Οι μελλοντικές ταμειακές ροές είναι σημαντικές για την αποτίμηση των εταιρικών τίτλων και τον καθορισμό της ικανότητας της εταιρίας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Η ικανότητα της εταιρίας να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της αποτελεί την ρευστότητα της και η ικανότητα να ανταποκριθεί στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της αποτελεί την φερεγγυότητα της (Barnes,1987).

Σε γενικές γραμμές, οι αναλυτές προσπαθούν να εξετάσουν την απόδοση και την οικονομική θέση των εταιριών καθώς και την πρόβλεψη των μελλοντικών αποδόσεων και οικονομικών θέσεων μέσω της χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Οι αναλυτές ανησυχούν σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τους κινδύνους για το μέλλον της εταιρίας, την απόδοση και οικονομική θέση. Η εξέταση της απόδοσης της εταιρίας περιλαμβάνει την αξιολόγηση της κερδοφορίας της εταιρίας και των ταμειακών ροών (Barnes,1987).

Στην Ελλάδα οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των περισσότερων επιχειρήσεων βασίζονται στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και γενικά στην Ελληνική Νομοθεσία. Με εξαίρεση, οι επιχειρήσεις που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών όπου τις καταρτίζουν σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Ο λόγος είναι ότι είναι υποχρεωμένες από την νομοθεσία από το 2005. Έτσι διευκολύνεται ο τρόπος με τον οποίο οι χρήστες θα εξάγουν συμπέρασμα από τις καταστάσεις σε θέματα όπως:

- ⌚ Την οικονομική αποτελεσματικότητα
- ⌚ Τον βαθμό ανταγωνιστικότητας της
- ⌚ Την πιστοληπτική ικανότητα και φερεγγυότητα
- ⌚ Τις προοπτικές ανάπτυξης και εξέλιξης στο μέλλον

Τις επιδράσεις της οικονομικής αποδοτικότητας της επιχείρησης στην τιμή της μετοχής της (Barnes,1987).

Τέλος, Ο σκοπός των οικονομικών ανάλυσης των εταιριών είναι να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις τους, την οικονομική θέση καθώς και αλλαγές στην χρηματοοικονομική θέση που είναι χρήσιμες σε ένα ευρύ φάσμα χρηστών ως προς την σωστή λήψη οικονομικών αποφάσεων. Κατά την αξιολόγηση των οικονομικών εταιριών οι αποφάσεις που θα παρθούν από τους αναλυτές αφορούν

πλήθος ερωτημάτων και τακτικών όπως είναι η αξιολόγηση των ιδίων κεφαλαίων, η αξιολόγηση μιας συγχώνευσης ή εξαγοράς ή ακόμα αξιολόγηση μιας θυγατρικής ή τμήματος αυτής. Ακόμα, οι αναλυτές προβαίνουν σε πρόβλεψη των μελλοντικών καθαρών εσόδων και ταμειακών ροών. Προκειμένου να είναι αντικειμενική και ακριβής η ανάλυση καθορίζουν επίσης την πιστοληπτική ικανότητα της εταιρίας σε ενδεχόμενη αίτηση υποβολής δανείου (T.R. Robinson, H.Van Greuning, E.Henry, M.A.Broihahn, 2009).

4.2. Ανάλυση Αριθμοδεικτών

Η μέθοδος των αριθμοδεικτών όπου αποτελεί και εργαλείο ανάλυσης της παρούσας εργασίας, αποτελεί την πιο δημοφιλή μέθοδο ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων. <<Ο αριθμοδείκτης είναι μια συσχέτιση μεταξύ δύο μεγεθών που συνιστούν τον αριθμητή και τον παρονομαστή αυτής της σχέσης. Τα μεγέθη αυτά, είτε αποτελούν πρωτογενή πληροφόρηση που εξάγεται άμεσα από τις λογιστικές καταστάσεις, είτε δευτερογενή που εξάγεται έμμεσα από τις λογιστικές καταστάσεις ύστερα από απλούς ή σύνθετους υπολογισμούς>> (Ασβεστά Στυλιανή κα., 2012).

Οι αριθμοδείκτες είναι ένας χρήσιμος τρόπος έκφρασης αυτών των σχέσεων και εκφράζουν μια ποσότητα. Οι αριθμοδείκτες αποτελούνται από σχέσεις δηλαδή πηλικά όπου ένα στοιχείο διαιρείται με ένα άλλο και προκύπτουν αξιοσημείωτα συμπεράσματα. Αξιοσημείωτη ακαδημαϊκή έρευνα σχετικά με τους αριθμοδείκτες όπου προέκυψαν συμπεράσματα σχετικά με τα αποθέματα και πιστωτική ικανότητα προέβαλλαν οι Ou and Penman 1989, Abarbanell and Bushee 1998, Altman 1968, Ohlson 1980, Horwood 1994. Η έρευνα αυτή διαπίστωσε ότι οι αριθμοδείκτες είναι αποτελεσματικοί στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την επιλογή των επενδύσεων και την πρόβλεψη οικονομικής δυσχέρειας. Οι έμπειροι επενδυτές χρησιμοποιούν αριθμοδείκτες ώστε να προβλέπουν την αξία και την ασφάλεια της εταιρίας.

Ένας αριθμοδείκτης είναι μια σύγκριση μεταξύ χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Για παράδειγμα, ο αριθμοδείκτης κυκλοφορούν ενεργητικό προς βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις είναι μια σύγκριση μεταξύ του αριθμητή και του παρονομαστή. Όταν ο δείκτης είναι 2 τότε το κυκλοφορούν ενεργητικό είναι διπλάσιο από τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (Ασβεστά Στυλιανή κα., 2012).

Οι δείκτες μπορούν να ταξινομηθούν σύμφωνα με τον τρόπο που δημιουργούνται και των χρηματοοικονομικών χαρακτηριστικών τους. Για παράδειγμα, ο δείκτης γενικής ρευστότητας είναι ένας δείκτης όπου δείχνει την ρευστότητα μιας εταιρίας. Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες καθώς και συνδυασμός αυτών τα στοιχεία των οποίων εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι δείκτες ταξινομούνται με βάση τα χαρακτηριστικά τους. Όταν αξιολογείται μια εταιρία η ανησυχία που υπάρχει από τους επενδυτές είναι σχετικά με την ακρίβεια και τα αληθές στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων της εταιρίας που αξιολογείται. Για παράδειγμα, στην αξιολόγηση μια εταιρίας ο επενδυτής ανησυχεί αν η εταιρία μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της (Αποστολόπουλος Ιωάννης, 2004).

Η χρήση των αριθμοδεικτών είναι μια δοκιμασμένη μέθοδο ανάλυσης στις επιχειρήσεις όπως από την Wall Street, από τον τραπεζικό κλάδο οι οποίοι κάνουν χρήση αυτών για να μάθουν περισσότερα για την οικονομική ευρωστία μιας εταιρίας καθώς και το δυναμικό της. Μπορεί να φαίνεται περίπλοκο αλλά δεν είναι τίποτα άλλο από συγκρίσεις μεταξύ ειδικών πληροφοριών τα οποία συλλέγονται από τον ισολογισμό ή την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης (Ασβεστά Στυλιανή κα., 2012).

Επιπρόσθετα, η σημασία του αριθμοδείκτη γίνεται αντιληπτή από το εάν η σχέση μεταξύ των δύο ποσών μπορεί να ερμηνευθεί δηλαδή εάν πρόκειται για μία λογική σχέση η οποία είναι ικανή να επηρεάσει τη λήψη ορισμένων χρηματοοικονομικών αποφάσεων. Η λήψη τέτοιων αποφάσεων βάση των αριθμοδεικτών πραγματοποιείται συνήθως κατόπιν διαχρονικών ή διαστρωματικών συγκρίσεων. Στα πλαίσια της διαχρονικής ανάλυσης συγκρίνονται οι παρούσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις μίας επιχείρησης με τις αντίστοιχες του παρελθόντος ή του μέλλοντος με παράλληλη εξέταση της τάσης και της διακύμανσης του αριθμοδείκτη. Πιο συγκεκριμένα εξετάζει εάν η απόδοση της επιχειρηματικής μονάδας βελτιώθηκε ή χειροτέρευσε με το πέρασ του χρόνου. Επιπλέον, η διαστρωματική ανάλυση συγκρίνει τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μίας επιχείρησης με εκείνες άλλων επιχειρήσεων ή με τη μέση τιμή του εμπορικού κλάδου στον οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρηση στο ίδιο χρονικό διάστημα (Αποστολόπουλος Ιωάννης, 2004).

Ακόμα μπορεί να αναφερθούν ως βοηθητικοί μέθοδοι ανάλυσης τα **γραφήματα** όπου διευκολύνουν τη σύγκριση των αποδόσεων και της χρηματοοικονομικής διάρθρωσης τονίζοντας σημαντικές πτυχές των επιχειρηματικών

δραστηριοτήτων. Επιπλέον τα γραφήματα παρέχουν οπτική επισκόπηση των τάσεων των κινδύνων σε μια επιχείρηση. Ακόμα, τα γραφήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά για να ανακοινώσουν τα συμπεράσματα των αναλυτών σχετικά με τις πτυχές της οικονομικής κατάστασης και της διαχείρισης του κινδύνου. Τέλος, σαν χρησιμοποιούμενο μέσο αναφέρθηκαν και οι στατιστικές εκτιμήσεις. Οι τελευταίες αναφέρονται στην εκτίμηση στατιστικών παραμέτρων όπως είναι ο μέσος, η διάμεσος και η τυπική απόκλιση οι οποίες είναι δυνατό να παρέχουν ικανοποιητική περιγραφή για ένα δείγμα παρατηρήσεων (Ασβεστά Στυλιανή κα., 2012).

4.2.1. Αριθμοδείκτες Ρευστότητας

$$\text{➤ Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Αναφορικά με την τιμή που ενδέχεται να πάρει η τιμή του αριθμοδείκτη πρέπει να αναφέρουμε πως αν η τιμή αυτού είναι μεγαλύτερη της μονάδας η αξία των κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων είναι μεγαλύτερη αυτής των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Υπό αυτές τις συνθήκες θεωρείται πως η εξεταζόμενη επιχείρηση έχει βραχυπρόθεσμη ρευστότητα. Ωστόσο, μια τιμή μεγαλύτερη του ενός δεν αποδεικνύει πως η επιχείρηση βρίσκεται στη βέλτιστη οικονομική κατάσταση. Αντιθέτως, αν η τιμή είναι μικρότερη του ενός συμπεραίνουμε πως η εταιρεία αντιμετωπίζει πρόβλημα στην εξόφληση των υποχρεώσεών της. Τέλος, σε περίπτωση που η τιμή του κυκλοφορούντος ενεργητικού και η αντίστοιχη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων ταυτίζονται θεωρείται πως η εταιρεία βρίσκεται σε οριακή βραχυπρόθεσμη ρευστότητα (Λαζαρίδης, 2005).

Πίνακας 4.1.: Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας

ΓΕΝΙΚΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ	2015	2016	2017
ΛΑΜΨΑ ΑΕ	0,75	0,81	0,24
ΓΕΚΕ ΑΕ	2,53	3,32	2,84

Από τον πίνακα παρατηρείται ότι η 1^η επιχείρηση αντιμετωπίζει πρόβλημα εξόφλησης των υποχρεώσεών της είναι σε επιτρεπτά όρια λόγω της οικονομικής κρίσης. Ενώ η 2^η έχει βραχυπρόθεσμη ρευστότητα

$$\text{➤ Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό- Αποθέματα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Ικανοποιητικές ρευστοποιήσεις κρίνονται οι τιμές του δείκτη που ξεπερνούν τη μονάδα. Στα ξενοδοχεία όμως ισχύει το ίδιο ,η προϋπόθεση με την μονάδα όσο αφορά τους δείκτες ρευστότητας, επομένως και σε αυτό τον δείκτη η ανάλυση είναι ακριβώς η ίδια.

Πίνακας 4.2.: Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας

ΑΜΕΣΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ	2015	2016	2017
ΛΑΜΨΑ ΑΕ	0,67	0,73	0,20
ΓΕΚΕ ΑΕ	2,56	3,29	2,80

Από τις τιμές αυτού του αριθμοδείκτη παρατηρείται μια πορεία ίδια με τον προηγούμενο δείκτη. Αυτό συμβαίνει γιατί η επιχείρηση δεν στηρίζεται σε αποθέματα λόγω της φύσης της δραστηριότητας της.

- Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας= Διαθέσιμα και Ταμειακά Ισοδύναμα
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων

Ο αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας δείχνει πόσες φορές τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία μιας οικονομικής μονάδας καλύπτουν τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Προκύπτει διαιρώντας το σύνολο του διαθέσιμου ενεργητικού μιας οικονομικής μονάδας με το σύνολο των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών της. Από τις παρακάτω τιμές παρατηρούμε ότι και η 1^η επιχείρηση ίσα που καταφέρνει να καλύψει τις υποχρεώσεις τις. Ενώ η 2^η όπως βλέπουμε είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση και δεν αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα.

Πίνακας 4. 3.: Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας

TAMEΙΑΚΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ	2015	2016	2017
ΛΑΜΨΑ ΑΕ	0,44	0,50	0,16
ΓΕΚΕ ΑΕ	1,96	2,58	2,27

4.2.2. Αριθμοδείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας

Η χρησιμοποίησή τους αποσκοπεί στο να μετρήσουν το βαθμό στον οποίο μία οικονομική μονάδα είναι αποτελεσματική στη διαχείριση των περιουσιακών της στοιχείων.

- Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Πάγιου Ενεργητικού = $\frac{\text{Κύκλος Εργασιών}}{\text{Μη Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}$

Ο αριθμοδείκτης αυτός παρέχει πληροφόρηση στο χρηματοοικονομικό διευθυντή της επιχείρησης και μπορεί να πάρει τις ανάλογες αποφάσεις για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων σε πάγια περιουσιακά στοιχεία.

Ο αριθμοδείκτης αυτός δίνει έμφαση στον βαθμό αποτελεσματικής χρησιμοποίησης των πάγιων περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια της

διαχειριστικής χρήσης. Όσο μεγαλύτερη η τιμή του δείκτη τόσο μεγαλύτερη είναι και η αξιοποίηση των Π.Π.Σ. Γενικά μπορούμε να πούμε ότι μεγαλύτερες τιμές του δείκτη είναι προτιμότερες από τις μικρότερες. Βέβαια μεγαλύτερες ή μικρότερες τιμές του δείκτη σημαίνει τιμές ίσες ή μεγαλύτερες της μονάδας. Τιμές μικρότερες της μονάδας σημαίνει ανυπαρξία κυκλοφοριακής ταχύτητας ή μη αποτελεσματική χρησιμοποίηση του δεσμευθέντος κεφαλαίου στα Π.Π.Σ. (Λαζαρίδης, 2005).

Πίνακας 4.4. : Αριθμοδείκτης Αντικατάστασης Πάγιων Περιουσιακών Στοιχείων

ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	2015	2016	2017
ΛΑΜΨΑ ΑΕ	0,42	0,43	0,38
ΓΕΚΕ ΑΕ	0,16	0,15	0,17

Η 1^η επιχείρηση εμφανίζει τιμή περίπου στο μισό της μονάδας και φαίνεται ότι δεν αξιοποιεί κατάλληλα τα πάγια περιουσιακά στοιχεία. Ενώ, η 2^η επιχείρηση εμφανίζει ανυπαρξία κυκλοφοριακής ταχύτητας.

- Κυκλοφοριακή ταχύτητα κεφαλαίου κίνησης= πωλήσεις / κεφάλαιο κίνησης

Μεταξύ των πωλήσεων και του κεφαλαίου κίνησης μιας επιχείρησης υπάρχει στενή σχέση για το λόγο ότι όσο αυξάνονται οι πωλήσεις τόσο περισσότερα κεφάλαια κίνησης απαιτούνται για αποθέματα και για τυχόν αυξημένες.

Έτσι προκειμένου να ελεγχθεί αν είναι επαρκής ή όχι η χρησιμοποίηση των κεφαλαίων κίνησης, προσδιορίζεται ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας

καθαρού κεφαλαίου κίνησης. Ο αριθμοδείκτης αυτός μας δείχνει ποιο είναι το ύψος των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκε από κάθε μονάδα καθαρού κεφαλαίου κίνησης (Λαζαρίδης, 2005). Η 1^η επιχείρηση λόγω των αρνητικών τιμών τις, είναι εμφανές ότι η χρησιμοποίηση κεφαλαίων δεν είναι επαρκείς. Ακόμη ότι το ύψος των πωλήσεων δεν είναι υψηλό. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει κεφάλαιο για αποθέματα και περαιτέρω επενδύσεις. Ενώ η 2^η επιχείρηση το ύψος των πωλήσεων τις είναι πολύ μεγάλο και το

κεφάλαιο τις είναι επαρκές για αυτές τις πωλήσεις και για περαιτέρω επενδύσεις.

Πίνακας 4.5. : Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Κεφαλαίου Κίνησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ	2015	2016	2017
ΛΑΜΨΑ ΑΕ	-16,63	-19,06	-1,06
ΓΕΚΕ ΑΕ	2,95	1,78	1,99

➤ Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων =
Πωλήσεις/ Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Η ανάλυση γίνεται εκ των έσω ή αν ο αναλυτής διαθέτει τις αγορές τότε ο αριθμοδείκτης ονομάζεται κυκλοφοριακής ταχύτητας εξόφλησης Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων γιατί αντί των Πωλήσεων χρησιμοποιούνται οι Αγορές. Άλλα επειδή δεν διατίθεται εύκολα αυτό το μέγεθος έχει αλλάξει και με κριτήριο καθαρά και μόνο τι προτιμάει ο αναλυτής χρησιμοποιείται είτε το μέγεθος των Πωλήσεων είτε του Κόστους Πωληθέντων.

Εδώ μελετάται με το στοιχείο των Πωλήσεων και παρατηρείται ότι οι πωλήσεις καλύπτουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Αλλά και πάλι είναι εμφανές ότι η 2^η επιχείρηση έχει αναλογικά περισσότερες πωλήσεις.

Πίνακας 4.6 :Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	2015	2016	2017

ΛΑΜΨΑ ΑΕ	3,99	3,55	0,80
ΓΕΚΕ ΑΕ	4,53	4,15	3,66

4.2.3. Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας

Τον συνδυασμό του αποτελέσματος με τα διάφορα χρηματοδοτικά γεγονότα αποτελούν οι δείκτες οικονομικής απόδοσης. Μέσω της ανάλυσης των αριθμοδεικτών αυτών είναι δυνατή η αντίληψη περί των συνθηκών και των προοπτικών της επιχείρησης και μπορούμε να προσδώσουμε τον χαρακτηρισμό ως κερδοφόρα ή μη στην επιχείρηση. (Σωτηριάδης, 1999)

- Αριθμοδείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων = $\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$

Ουσιαστικά αυτός ο αριθμοδείκτης δείχνει την κερδοφορία στην επιχείρηση και κατά πόσο η επιχείρηση πραγματοποίησε τους στόχους της.

Πίνακας 4.7. : Αριθμοδείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων

ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	2015	2016	2017
ΛΑΜΨΑ ΑΕ	1,5%	2,25%	9,35%
ΓΕΚΕ ΑΕ	5,44%	3,73%	5,18%

Από τον πίνακα παρατηρείται ότι η επιχείρηση η 1^η και 2^η έχουν θετική κερδοφορία, δηλαδή είναι με κέρδος ως προς τα Ίδια τους Κεφάλαια και έτσι πραγματοποιούν τους στόχους τους.

- Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού = $\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Σύνολο Περιουσιακών Στοιχείων}}$

Ο αριθμοδείκτης μετράει την αποδοτικότητα των Περιουσιακών Στοιχείων. Ο αριθμοδείκτης αυτός βοηθάει στον έλεγχο και στην αξιολόγηση της διοίκησης της επιχείρησης. Από τις τιμές του πίνακα διαπιστώνεται ότι οι επιχειρήσεις για το έτος 2014 και 2015 έχουν θετική απόδοση των Παγίων τους. Αυτό σημαίνει κέρδη. Ακόμη

οι επιχειρήσεις στηρίζονται πολύ σε Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία και γενικά σε εγκαταστάσεις και εξοπλισμό λόγω των δραστηριοτήτων τους και είναι πολύ υψηλές οι τιμές τους.

Πίνακας 4.8.: Αποδοτικότητα Ενεργητικού

ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	2015	2016	2017
ΛΑΜΨΑ ΑΕ	0,93%	1,45%	4,72%
ΓΕΚΕ ΑΕ	3,91%	2,70%	3,72%

4.2.4. Αριθμοδείκτες Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης και Περιουσιακής Διάρθρωσης

Οι δείκτες χρηματοοικονομικής μόχλευσης μας βοηθούν στο να αξιολογήσουμε το μακροπρόθεσμο κίνδυνο επιβίωσης της επιχείρησης

➤ Αριθμοδείκτης χρέους= μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις/ μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις + ίδια κεφάλαια

Ο αριθμοδείκτης χρηματοοικονομικής μόχλευσης λαμβάνει τιμές μικρότερες τις μονάδας. Όσο πιο πολύ η τιμή του δείκτη πλησιάζει στη μονάδα τόσο μικρότερη είναι η συμμετοχή των ιδίων κεφαλαίων στα μακροπρόθεσμα κεφάλαια. Από αυτόν τον αριθμοδείκτη επιβεβαιώνεται ότι και οι δύο επιχειρήσεις δεν στηρίζονται σε μεγάλο ποσοστό σε Ίδια Κεφάλαια αλλά σε Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις.

Πίνακας 4.9.: Δείκτη χρέους

ΧΡΕΟΥΣ	2015	2016	2017
ΛΑΜΨΑ ΑΕ	31,12%	27,57%	10,12%
ΓΕΚΕ ΑΕ	25,78%	25,01%	25,03%

➤ Αριθμοδείκτης αυτοχρηματοδότησης παγίων περιουσιακών στοιχείων =
Ίδια κεφάλαια προς πάγια περιουσιακά στοιχεία

Ο αριθμοδείκτης αυτός εκφράζει το ποσοστό παγίων περιουσιακών στοιχείων που χρηματοδοτούνται από ίδια κεφάλαια. Τα ΠΠΣ χρηματοδοτούνται κυρίως από τα

ιδία κεφάλαια όπως παρατηρείται. Αυτό μπορεί να είναι και στρατηγική των επιχειρήσεων. Τα ποσοστά είναι περίπου στο ίδιο επίπεδο και για τις 2 επιχειρήσεις οπότε είναι πιο πιθανό για στρατηγική.

Πίνακας 4.10.: Αυτοχρηματοδότησης παγίων περιουσιακών στοιχείων

ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΑΓΙΩΝ	2015	2016	2017
ΛΑΜΨΑ ΑΕ	67,15%	70,77%	57,43%
ΓΕΚΕ ΑΕ	78,22%	81,44%	81,33%

4.2.5. Περιθωρίου Κέρδους

- Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους (μετά από φόρους) =
- $$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη μετά από φόρους}}{\text{Έσοδα Πωλήσεων}}$$

Ο αριθμοδείκτης αυτός παρουσιάζει το μέρος των πωλήσεων στα Καθαρά Κέρδη. Από τις παρακάτω τιμές παρατηρείται ότι οι επιχειρήσεις κλείσανε με κέρδος.

Πίνακας 4.11.: Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους μετά Φόρων

ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ	2015	2016	2017
ΛΑΜΨΑ ΑΕ	2,43%	3,66%	13,98%
ΓΕΚΕ ΑΕ	26,62%	19,75%	24,90%

4.3. Κάθετη Ανάλυση Καταστάσεων

Η κάθετη ανάλυση αποτελεί μια εναλλακτική μορφή ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μιας εταιρείας. Εδώ τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων που αναλύονται παρουσιάζονται ως ποσοστό κάποιου συνολικού μεγέθους της κατάστασης. Έτσι, μας δίνεται η δυνατότητα να εντοπίσουμε τις σχέσεις μεταξύ των στοιχείων και να κάνουμε συγκρίσεις. Η τεχνική αυτή ονομάζεται και Καταστάσεις Κοινού Μεγέθους (Λαζαρίδης, 2005).

Για τη μελέτη του ενεργητικού και του παθητικού με αυτή τη μέθοδο, όλα τα στοιχεία μετατρέπονται σε ποσοστά του συνόλου του ενεργητικού και του παθητικού, ενώ για τη μελέτη των αποτελεσμάτων χρήσης όλα τα στοιχεία μετατρέπονται σε ποσοστά των πωλήσεων. Για τον υπολογισμό των ποσοστών διαιρούμε τα ποσά σε ευρώ των στοιχείων με τα ποσά σε ευρώ των συνολικών μεγεθών και τα πολλαπλασιάζουμε με το 100 (Λαζαρίδης, 2005).

Οι καταστάσεις κοινού μεγέθους του ισολογισμού εκφράζουν κάθε στοιχείο ως ποσοστό του συνόλου του ενεργητικού (ή του παθητικού) και η κατάσταση κοινού μεγέθους των αποτελεσμάτων χρήσεως εκφράζει κάθε στοιχείο αυτής σαν ποσοστό του κύκλου εργασιών.

Οι χρονικές συγκρίσεις των καταστάσεων κοινού μεγέθους είναι ιδιαίτερα χρήσιμες για ενδοεπιχειρησιακές συγκρίσεις επειδή οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις διαφορετικών επιχειρήσεων ανασχηματίζονται σε σχήμα στις καταστάσεις κοινού μεγέθους. Οι συγκρίσεις των καταστάσεων κοινού μεγέθους μιας επιχείρησης με αυτές των ανταγωνιστών ή του μέσου κλάδου μπορούν να διαφέρουν ως προς τις μεταβολές και την εξέλιξή τους (Λαζαρίδης, 2005). Οι πίνακες που παρουσιάζουν τα δεδομένα βρίσκονται στο Παράρτημα II.

Το 2015, για τη ΛΑΜΨΑ ΑΕ, οι ενσώματες ακινητοποιήσεις καλύπτουν το 85,83% του συνόλου του ενεργητικού. Τα αποθέματα,

επιπλέον, καλύπτουν το 0,83%, οι πελάτες-λοιπές απαιτήσεις αναφέρονται στο 1,75% του συνόλου του ενεργητικού και το ταμείο – τράπεζες καλύπτουν το 4,31% του ενεργητικού. Επιπρόσθετα, το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού καλύπτει το 7,32%. Από την άλλη, τα ίδια κεφάλαια καλύπτουν το 62,24% του συνόλου του παθητικού, οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις το 28,13% ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις το 9,63%.

Το 2016, για τη ΛΑΜΨΑ ΑΕ, οι ενσώματες ακινητοποιήσεις καλύπτουν το 83,33% του συνόλου του ενεργητικού. Τα αποθέματα, επιπλέον, καλύπτουν το 0,91%, οι πελάτες-λοιπές απαιτήσεις αναφέρονται στο 2,10% του συνόλου του ενεργητικού και το ταμείο – τράπεζες καλύπτουν το 5,58% του ενεργητικού. Επιπρόσθετα, το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού καλύπτει το 9,07%. Από την άλλη, τα ίδια κεφάλαια καλύπτουν το 64,35% του συνόλου του παθητικού, οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις το 24,50% ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις το 11,15%.

Το 2017, για τη ΛΑΜΨΑ ΑΕ, τα ακίνητα καλύπτουν το 84,86% του συνόλου του ενεργητικού. Τα αποθέματα, επιπλέον, καλύπτουν το 0,88%, οι πελάτες-λοιπές απαιτήσεις αναφέρονται στο 2,28% του συνόλου του ενεργητικού και το ταμείο – τράπεζες καλύπτουν το 7,17% του ενεργητικού. Επιπρόσθετα, το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού καλύπτει το 10,58%. Από την άλλη, τα ίδια κεφάλαια καλύπτουν το 13,11% του συνόλου του παθητικού, οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις το 5,79% ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις το 42,86%.

Από την άλλη για τη ΓΕΚΕ ΑΕ το 2015 τα ακίνητα, καλύπτουν το 91,76% του συνόλου του ενεργητικού. Τα αποθέματα, επιπλέον, καλύπτουν το 0,11%, οι πελάτες-λοιπές απαιτήσεις αναφέρονται στο 1,74% του συνόλου του ενεργητικού και το ταμείο – τράπεζες καλύπτουν το 6,36% του ενεργητικού. Επιπρόσθετα, το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού καλύπτει το 8,21%. Από την άλλη, τα ίδια κεφάλαια καλύπτουν το 71,80% του συνόλου του παθητικού, οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις για αυτό το έτος είναι 24,95% ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις το 3,24%.

Το 2016 για τη ΓΕΚΕ ΑΕ τα ενσώματα πάγια καλύπτουν το 88,99% του συνόλου του ενεργητικού. Τα αποθέματα, επιπλέον, καλύπτουν το 0,11%, οι πελάτες-λοιπές απαιτήσεις αναφέρονται στο 2,33% του συνόλου του ενεργητικού και το ταμείο – τράπεζες καλύπτουν το 8,54% του ενεργητικού. Επιπρόσθετα, το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού καλύπτει το 10,97%. Από την άλλη, τα ίδια κεφάλαια καλύπτουν το 72,51% του συνόλου του παθητικού, οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις για αυτό το έτος είναι 24,19% ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις το 3,30%.

Το 2017 για τη ΓΕΚΕ ΑΕ τα ακίνητα, οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός καλύπτουν το 88,37% του συνόλου του ενεργητικού. Τα αποθέματα, επιπλέον, καλύπτουν το 0,13%, οι πελάτες-λοιπές απαιτήσεις αναφέρονται στο 2,19% του συνόλου του ενεργητικού και το ταμείο – τράπεζες καλύπτουν το 9,27% του ενεργητικού. Επιπρόσθετα, το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού καλύπτει το 11,59%. Από την άλλη, τα ίδια κεφάλαια καλύπτουν το 71,91% του συνόλου του παθητικού, οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις 24,01% ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις το 4,08%.

Από τα παραπάνω δεδομένα παρατηρείται όπως και στους αριθμοδείκτες ότι οι επιχειρήσεις είναι εντάσεως παγίου. Αυτό σημαίνει ότι επενδύουν μεγάλα κεφάλαια στις εγκαταστάσεις και εξοπλισμό. Σε γενικές γραμμές, οι δυο επιχειρήσεις ακολουθούν την ίδια στρατηγική αφού τα ποσοστά τους είναι στα ίδια επίπεδα ανά λογαριασμό, εκτός από το ΓΕΚΕ ΑΕ που έχει μεγαλύτερα ίδια κεφάλαια όλα τα χρόνια, ενώ για το 2017 δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις σε σχέση με την ΛΑΜΨΑ ΑΕ, ενώ η τελευταία, όπως φαίνεται δίνει έμφαση στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Από την άλλη τα ταμειακά διαθέσιμα για τη ΓΕΚΕ ΑΕ είναι περισσότερα και αυξάνονται, ενώ τα ταμειακά διαθέσιμα της ΛΑΜΨΑ ΑΕ αυξάνονται αλλά είναι σε χαμηλότερο επίπεδο.

4.4. Οριζόντια Ανάλυση Καταστάσεων

Είναι φανερό ότι στις καταστάσεις κοινού μεγέθους μπορούμε εύκολα να διακρίνουμε τις σχέσεις μεταξύ των στοιχείων. Ωστόσο, δεν γίνεται φανερή όλη η σημασία της εξέλιξης και έτσι ένας χρήσιμος τρόπος να απεικονισθούν οι πληροφορίες αυτές είναι να χρησιμοποιήσουμε παράλληλα και τις ετήσιες μεταβολές και δείκτες με βάση το 100. Η μέθοδος ανάλυσης των Ποσοστών Τάσης ή Σειρών Δεικτών Τάσης διαφέρει από τις προηγούμενες μεθόδους, γιατί αναλύει τα οικονομικά στοιχεία των εταιριών χρησιμοποιώντας δείκτες με βάση το 100. Με αυτό τον τρόπο καθιστούν ιδιαίτερα εύκολη και ενδιαφέρουσα τη μελέτη της πορείας των στοιχείων των διαφόρων οικονομικών καταστάσεων (Αποστολόπουλος Ιωάννης, 2004).

Με τη βοήθεια των καταστάσεων αυτών υπολογίζουμε τις μεταβολές των διαφόρων οικονομικών στοιχείων κατά τη διάρκεια της 3ετίας που μας ενδιαφέρει (2014 – 2016), χρησιμοποιώντας ένα κοινό έτος βάσης, το 2014 σε αυτή την μελέτη. Το ποσοστό του κάθε χρηματοοικονομικού στοιχείου υπολογίστηκε με βάση τον τύπο:

$$\frac{\text{ΜΕΘΟΟΣΤΟΣ}}{t} \times 100$$

ης

Οι πίνακες με τα αριθμητικά δεδομένα των ποσοστών τάσης παρουσιάζονται το παράρτημα ΙΙ. Συγκεκριμένα , το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού έχει μια απίστευτη αύξηση στη ΛΑΜΨΑ ΑΕ για το έτος 2015 με 2017, ενώ στη ΓΕΚΕ ΑΕ έχει μικρότερη αύξηση το 2015 με 2017. Το σύνολο του μη κυκλοφορούντος ενεργητικού παρουσιάζει στη ΛΑΜΨΑ ΑΕ μείωση το 2015 με 2016 ενώ το 2017 αυξάνεται. αντίθετα, η ΓΕΚΕ ΑΕ εμφανίζει μείωση τα έτη 2015-2016 και 2015-2017. Όπως είχαμε αναφέρει και στην καθετή ανάλυση και τα δύο ξενοδοχεία παρουσιάζουν μια μικρή αύξηση με την ΛΑΜΨΑ ΑΕ να εμφανίζει μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης.

Στο σύνολο η ΛΑΜΨΑ ΑΕ αρχικά μειώνεται το έτος 2015-2016 κατά 2,3% περίπου, ενώ το έτος 2015-2017 αυξάνεται κατά 38,74%. Από την άλλη, το ΓΕΚΕ ΑΕ εμφανίζει τα έτη 2016 και 2017 με έτος βάσης το 2015 μια μικρή αύξηση περίπου 3% μεσοσταθμικά, που υποδηλώνει μια σταθερή πορεία.

Το σύνολο των μακροπρόθεσμων για τη ΛΑΜΨΑ ΑΕ μειώνεται από το 2015 μέχρι το 2017 και παρουσιάζει μια ραγδαία μείωση το έτος 2017 κατά 70% περίπου, ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις για το έτος 2016 έχουν μια αύξηση κατά 14,26% σε σχέση με το 2015, ενώ το 2017 υπάρχει μια ραγδαία αύξηση κατά 506,96% περίπου λόγω αύξησης βραχυπρόθεσμων δανειακών υποχρεώσεων.

Ενώ για τη ΓΕΚΕ ΑΕ βλέπουμε ότι οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις τους εμφανίζουν σταθερή πορεία με μια μικρή μείωση της τάξης 0,3% τα έτη 2016 και 2017 με έτος βάσης το 2015, και για τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις παρατηρούμε ότι έχουμε μια αύξηση το 2016 κατά 4,71% λόγω αύξησης προμηθευτών, ενώ για το έτος 2017 βλέπουμε ότι έχουμε μια αύξηση κατά 30,5% λόγω αύξησης λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Και αυτό συμβαίνει διότι το 2016 δώσανε βάση περισσότερο στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις παρά στις μακροπρόθεσμες.

4.5. Μελέτη Κεφαλαίου Κίνησης

4.5.1. Γενικά Στοιχεία

Η μελέτη του κεφαλαίου κίνησης μια εταιρείας αποτελεί μια από τις θεμελιώδεις τεχνικές χρηματοοικονομικής ανάλυσης λογιστικών καταστάσεων και αυτό γιατί το κεφάλαιο κίνησης αποτελεί το βαθμό ικανότητας της επιχείρησης να ανταπεξέλθει αποτελεσματικά στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Οι πηγές συνήθως από όπου προέρχεται το κεφάλαιο κίνησης είναι οι πωλήσεις και τα άλλα έσοδα εκμετάλλευσης, τα κέρδη κεφαλαίου από πώληση χρεογράφων, οι πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων, η αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου, οι βραχυχρόνιες τραπεζικές πιστώσεις και οι πιστώσεις των προμηθευτών (Αποστολόπουλος Ιωάννης, 2004).

Το Κεφάλαιο Κίνησης υπολογίζεται από την σχέση:

Κεφάλαιο Κίνησης = Κυκλοφορούν Ενεργητικό –
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Δεν υπάρχει ιδανικό κεφάλαιο κίνησης που να μπορεί να καθοριστεί ως το άριστο μέγεθος που μπορεί η επιχείρηση να διαθέτει, καθώς αποτελεί ένα μέγεθος που καθορίζεται από ποικίλους παράγοντες και εξαρτάται κάθε φορά από την εταιρεία την οποία εξετάζουμε.

Σημειώνεται ότι μια μείωση του κεφαλαίου κίνησης αποτελεί εισροή και ως εκ τούτου αποτελεί πηγή κεφαλαίων. Από την άλλη πλευρά, κάθε αύξηση του κεφαλαίου κίνησης είναι εκροή και, επομένως, είναι χρήση κεφαλαίου. Δεδομένου ότι το κεφάλαιο κίνησης ισούται με τη διαφορά μεταξύ του κυκλοφορούντος ενεργητικού και των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, κάθε αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού και κάθε μείωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων αποτελεί χρήση και ανάλογα κάθε μείωση του κυκλοφορούντος ενεργητικού και αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων αποτελεί πηγή κεφαλαίων (Αποστολόπουλος Ιωάννης,

2004).

Παρακάτω παρουσιάζονται τα γραφήματα της μεταβολής του Κεφαλαίου Κίνησης σε κάθε επιχείρηση με πίνακα των δεδομένων και ακόμη ένα συνολικό γράφημα με την συνολική μεταβολή του Κεφαλαίου Κίνησης.

4.5.2. Ανάλυση Μεταβολής Κεφαλαίου Κίνησης

Παρατηρούμε πως το Κεφάλαιο Κινήσεως της ΛΑΜΨΑ ΑΕ το 2017 μειώνεται κατά πολύ προς τα κάτω. Συγκεκριμένα την πρώτη χρήση, το 2015, βρίσκεται σε πολύ αρνητικά επίπεδα. Αυτό οφείλεται τόσο στην αύξηση των Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων, όσο και στην μείωση του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού. Λόγοι που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την μείωση του ΚΚ είναι οι αποσβέσεις των εγκαταστάσεων και γενικά των παγίων. Το 2016 αυξάνεται το ΚΚ και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις κυρίως οφείλεται στην αύξηση του ταμείου και των πελατών. Το έτος 2017 το κυκλοφορούν ενεργητικό αυξάνεται κατά 97,17 % σε σχέση με το 2015, ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αυξάνονται κατά 506,96%, λόγω αύξηση βραχυπρόθεσμων δανείων.

Πίνακας 4.12.: Η μεταβολή Κεφαλαίου Κινήσεως της ΛΑΜΨΑ ΑΕ

ΛΑΜΨΑ ΑΕ (σε χιλιάδες ευρώ)	2015	2016	2017
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	9790	11979	19303
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	12887	14725	78219
Κεφάλαιο Κίνησης	-3097	-2746	-58916

Το Κεφάλαιο Κινήσεως της επιχείρησης ΓΕΚΕ ΑΕ αυξάνεται το 2016 και το 2017 μειώνεται ελαφρώς. Το ΚΕ αυξάνεται κυρίως από την αύξηση των λοιπών απαιτήσεων, και των ταμειακών διαθεσίμων και μετρητών. Οι ΒΥ αυξάνονται ελαφρώς με αποτέλεσμα να παραμένουν χαμηλότερες από το ΚΕ, λόγω ότι είναι οι υψηλό το κυκλοφορούν ενεργητικό.

Πίνακας 4.13.: Η μεταβολή Κεφαλαίου Κινήσεως της ΓΕΚΕ ΑΕ

ΓΕΚΕ ΑΕ	2015	2016	2017
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	5331673,00	7333188,00	7807086,00
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	2106056,00	2205231,00	2748319,00
Κεφάλαιο Κίνησης	3.225.617,00	5.127.957,00	5.058.767,00

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η ενίσχυση των συνεργειών, της καινοτομίας και της αξιοποίησης της γνώσης στην τουριστική επιχειρηματικότητα κρίνεται σκόπιμη όπως και η αναβάθμιση, ανάδειξη και προβολή των τουριστικών προορισμών (ανακαινίσεις, αναπλάσεις, βελτίωση πυλών εισόδου, σήμανση κλπ.), με ειδικές δράσεις για αναπτυγμένους - αναπτυσσόμενους και ειδικούς (νησιά και ορεινές περιοχές) τουριστικούς προορισμούς. Η ανάπτυξη των μηχανισμών υποστήριξης και την απόδοση τους σε λειτουργική χρήση για την ενίσχυση ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας του Ελληνικού Τουρισμού αλλά και της περιφερειακής ανάπτυξης.

Η μείωση της έμμεσης φορολόγησης, δηλαδή η μείωση στο ΦΠΑ ή στα τέλη, με τις συγκεκριμένες μειώσεις είτε αυξάνουν τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων είτε μειώνεται το κόστος των επενδύσεων. Να παρέχονται φορολογικές εκπτώσεις από τα κέρδη των επιχειρήσεων όταν τα έσοδα αυτά να πηγαίνουν σε πραγματικές επενδύσεις. Ακόμη θα μπορούσαν να δοθούν πρόσθετες αποσβέσεις όταν υπάρχει επένδυση για να δίνεται η δυνατότητα στην επιχείρηση να διενεργεί πρόσθετες αποσβέσεις των πάγιων περιουσιακών στοιχείων της πέραν των προκαθορισμένων. Τέλος μέσω της επένδυσης μίας επιχείρησης να έχει τη δυνατότητα να μειώσει ακόμη και τις εργοδοτικές εισφορές που πληρώνει για την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων της.

Τα παραπάνω, χωρίς να υπεισέλθουμε στους κρατικούς φορείς, αποτελούν μερικά από τα κυρίως προβλήματα που απασχολούν τον ελληνικό τουρισμό. Αυτό δεν σημαίνει ότι ο τομέας δεν κάνει σταθερά βήματα προόδου. Το γεγονός ότι ακόμη και σήμερα παρατηρείται αύξηση στις αφίξεις των τουριστών, τούτο αποδίδεται εν μέρει σε οργανωμένες προσπάθειες κυρίως όμως είναι αποτέλεσμα της ελληνικής φύσης και των ελληνικών θαλασσών.

Η αύξηση των επισκεπτών δεν πρέπει να μας ξεγελά. Υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης ώστε να καταστήσουμε μια

πραγματικά ανταγωνιστική τουριστική χώρα. Η ελληνική φύση, οι ελληνικές θάλασσες και τα νησιά μας θα έπρεπε να μας έχουν στην πρώτη θέση των τουριστικών προορισμών. Αντί να μιλάμε σήμερα του πως θα γίνουμε μια ανταγωνιστική χώρα έναντι των άλλων θα έπρεπε οι άλλες χώρες να προσπαθούν να γίνουν ανταγωνιστικές ως προς την Ελλάδα.

Αυτά μπορούν να επιτευχθούν μέσω της στρατηγικής θεώρησης για την δυναμική, βιώσιμη και με χρονική προοπτική ανάπτυξη του Ελληνικού Τουρισμού του ξενοδοχειακού κλάδου. Επομένως χρειάζεται ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των τουριστικών επενδύσεων για την επέκταση και την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος. Ακόμη απαιτείται ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού, με στόχο την διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος, την διάχυση της τουριστικής ανάπτυξης στον γεωγραφικό χώρο και την άμβλυση της εποχικότητας.

Όσο αφορά στο πρακτικό σκέλος του πονήματος, οι επιχειρήσεις που έχουν καταλυτικό ρόλο στον ξενοδοχειακό τομέα στην Ελλάδα παρατηρούμαι ότι ακολουθούν στρατηγικές ανάπτυξης. Οι επιχειρήσεις στηρίζονται πολύ σε Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία και γενικά σε εγκαταστάσεις και εξοπλισμό λόγω των δραστηριοτήτων τους και είναι πολύ υψηλές οι τιμές τους. Οι δύο εταιρίες στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό στα Ίδια της Κεφάλαια. Η ΓΕΚΕ ΑΕ στηρίζεται περισσότερο στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της, με αποτέλεσμα να μπορεί να τις ρευστοποιήσει άμεσα. Για τη ΛΑΜΨΑ ΑΕ ισχύει ακριβώς το αντίθετο στηρίζεται περισσότερο στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της σε σχέση με τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ρευστοποιήσει άμεσα τις μακροπρόθεσμες. Τέλος παρατηρείται ότι οι επιχειρήσεις έχουν ορθή λειτουργική και τιμολογιακή πολιτική, αυτό παρατηρείται μέσα από την στενή ανάλυση και μελέτη που έχει πραγματοποιηθεί

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αποστολόπουλος Ιωάννης ,ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ, ΜΕΘΟΔΟΙ-ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ,εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα, 2004
- Ασβεστά Στυλιανή, Πετροπούλου Γαρυφαλλιά, ΚΛΑΔΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ- ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ-ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ- ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ, Αθήνα, 2012
- Βαρβαρέσου Στέλιου, 200, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ, Αθήνα, Προπομπός
- Καραγιάννη Στέφανου, 1997, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ, Αθήνα, Ελλην.,
- Καραμάνης, Κ. (2008). ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ - ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ
- Καρδαράκης Κωνσταντίνος,(2001). ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΈΚΔΟΣΗ, ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ. Περιστέρι: Εκδόσεις Έλλην
- Κάντζος, Κ. & Χονδράκη, Α. (2006). ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ 2Η Έκδοση. Αθήνα
- Kotas Richard, MANAGEMENT ACCOUNTING FR HOSPITALITY AND TOURISM, Thomson business press, London, 1999
- Λαζαρίδη Ιωάννη, Παπαδόπουλου Δημήτρη, 2005, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, Θεσσαλονίκη, ISBN,
- Λεκαράκου Νιζάμη Κατερίνα, ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ.. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ | 2001.
- Μυλωνόπουλο Δημήτρη, 2005, ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, Αθήνα, Interbooks,
- Μυλωνόπουλος Δημήτρης, Μέντης Γρηγόρης, Μοίρα Πολυξένη, ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ, εκδόσεις Προπομπός, Αθήνα, 2003
- Νούλας Αθανασιος Γ. ,ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ,ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ, έκδοση Ανικούλα 2015,
- Ντζακάτος Δημήτρης, ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΜΕ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ, Εκδόσεις Καστανιώτη 2008

- Παλμός Νικόλαος, ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ : BRANDING ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, εκδοτικός οίκος Interbooks, Αθήνα, 1999
- Τζελάκη – Παπαδάκη Στελα, 1990, ΕΝΔΟΓΕΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση
- Φουντουκάκη Γιάννη, 2000, ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Αθήνα, Ελλην,
- Χυτήρη Λεωνίδα, 1996, ΤΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Αθήνα, Interbooks.
- Laarman, J., & Durst, P. (1987). Nature travel and tropical forests. FPEI Working Pares Series, Southeastern Center for Forest Economics Researc
- Pamela Peterson Drake and Frank J. Fabozzi (2010) Financial Ratio Analysis PP.243-274
- George T. Friedlob, Lydia L. F. Schleifer (2003) Essentials Of Financial Analysis Publisher :Wiley
- Paul Barnes (1987) “Journal of Business Finance and Accounting, The Analysis and Use of Financial Ratios: A Review Article pp. 449-461
- Thomas R. Robinson, Hennie Van Greuning, Elaine Henry, Michael A. Broihahn, International Financial Statement Analysis Publisher: Wiley (2009)
- Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλεψεων, 10/05/2006, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, Δελτίο τύπου, τεύχος 21
- Ελληνικός τουρισμός: Στοιχεία και Αριθμοί, Έκδοση 2017, ΣΕΤΕ
- www.agrotour.gr
- www.eeki.gr
- www.grhotels.gr
- www.gnto.gov.gr
- www.ghotw.com
- <https://www.icap.gr>
- www.patranews.gr
- www.sete.gr
- www.visitgreece.gr
- <https://www.lampsa.gr/el/>
- <https://president.gr/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 :

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΛΑΜΨΑ ΑΕ (σε χιλιάδες ευρώ)	-	2015	2016	2017
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	-	-	-	-
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ				
ΜΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ				
ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ		114812	111328	154893
ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		280	243	253
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ		0	0	0
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ		0	0	0
ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ		371	371	272
ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ		8518	8092	7800
ΣΥΝΟΛΟ		123981	120034	163218
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ				
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ		1108	1204	1612
ΠΕΛΑΤΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ		1189	1708	2414
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ		1154	1068	1761
ΛΟΙΠΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		569	634	432
ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ		5770	7365	13084
ΣΥΝΟΛΟ		9790	11979	19303
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		133771	132013	182521

ΠΑΘΗΤΙΚΟ		2015	2016	2017
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ				
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ				
ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ		23928	23928	23928
ΔΙΑΦΟΡΑ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ		38641	38641	38641
ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ		878	1019	1251
ΑΛΛΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ		507	283	320
ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΕΙΣ ΝΕΟΝ		15968	18116	26757
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΑΠΟΔΙΔΟΜΕΝΑ ΣΤΟΥΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ		79922	81987	90897
ΜΗ ΕΛΕΓΧΟΥΣΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ		3332	2962	2843
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		83254	84949	93740
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ				
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΛΟΓΩ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ		2277	2615	2711
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		31067	25794	3841
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		0	0	0
ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		3428	3126	2891

ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		266	181	144
ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		590	621	974
ΣΥΝΟΛΟ		37628	32337	10561
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ				
ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		2272	2547	3289
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΩΤΕΟΣ		182	782	3027
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		3	82	43198
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟ ΤΜΗΜΑ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		5442	5584	21507
ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		4988	5730	7198
ΣΥΝΟΛΟ		12887	14725	78219
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		50515	47062	88780
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		133769	132011	182520

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 :

<u>ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΓΕΚΕ ΑΕ</u>	-	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	-	-	-	-
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ				
ΜΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ				
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ		59615740	59469761	59536372
ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		17001	22374	23301
ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ		5576	5576	5576
ΣΥΝΟΛΟ		59638317	59497711	59565249
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ				
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ		71879	75142	90009
ΠΕΛΑΤΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ		143669	140320	222042
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ		984469	1411448	1250030
ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ		4131656	5706278	6245005
ΣΥΝΟΛΟ		5331673	7333188	7807086
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		64969990	66830899	67372335

<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>	-	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ				
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ				
ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ		2525625	2525625	2525625
ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ		61581	61581	61581
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ		38042448	38042448	38042448
ΛΟΙΠΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ		4093558	4782513	4782513
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ		1928186	3048366	3033568
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΑΠΟΔΙΔΟΜΕΝΑ ΣΤΟΥΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ		46651398	48460533	48445735
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ		0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		46651398	48460533	48445735
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ				
ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		15656988	15606221	15625912
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΛΟΓΩ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ		168408	171775	165230
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ		387139	387139	387139
ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		16212535	16165135	16178281
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ				
ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		332937	587811	548924
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		1290681	1131338	1146846
ΛΟΙΠΕΣ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		482438	486082	1052549
ΣΥΝΟΛΟ		2106056	2205231	2748319
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		18318591	18370366	18926600
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		64969989	66830899	67372335

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 :

ΚΑΘΕΤΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΛΑΜΨΑ ΑΕ		
<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %
85,83%	84,33%	84,86%
0,21%	0,18%	0,14%
0,00%	0,00%	0,00%
0,00%	0,00%	0,00%
0,28%	0,28%	0,15%
6,37%	6,13%	4,27%
92,68%	90,93%	89,42%
0,83%	0,91%	0,88%
0,89%	1,29%	1,32%
0,86%	0,81%	0,96%
0,43%	0,48%	0,24%
4,31%	5,58%	7,17%
7,32%	9,07%	10,58%
100,00%	100,00%	100,00%

ΚΑΘΕΤΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΛΑΜΨΑ ΑΕ		
<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %
17,89%	18,13%	13,11%
28,89%	29,27%	21,17%
0,66%	0,77%	0,69%
0,38%	0,21%	0,18%
11,94%	13,72%	14,66%
59,75%	62,11%	49,80%
2,49%	2,24%	1,56%
62,24%	64,35%	51,36%
1,70%	1,98%	1,49%
23,22%	19,54%	2,10%
0,00%	0,00%	0,00%
2,56%	2,37%	1,58%
0,20%	0,14%	0,08%
0,44%	0,47%	0,53%
28,13%	24,50%	5,79%

1,70%	1,93%	1,80%
0,14%	0,59%	1,66%
0,00%	0,06%	23,67%
4,07%	4,23%	11,78%
3,73%	4,34%	3,94%
9,63%	11,15%	42,86%
37,76%	35,65%	48,64%
100,00%	100,00%	100,00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 :

ΚΑΘΕΤΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΓΕΚΕ ΑΕ		
<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %
91,76%	88,99%	88,37%
0,03%	0,03%	0,03%
0,01%	0,01%	0,01%
91,79%	89,03%	88,41%
0,11%	0,11%	0,13%
0,22%	0,21%	0,33%
1,52%	2,11%	1,86%
6,36%	8,54%	9,27%
8,21%	10,97%	11,59%
100,00%	100,00%	100,00%

ΚΑΘΕΤΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΓΕΚΕ ΑΕ		
<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %
3,89%	3,78%	3,75%
0,09%	0,09%	0,09%
58,55%	56,92%	56,47%
6,30%	7,16%	7,10%
2,97%	4,56%	4,50%
71,80%	72,51%	71,91%
0,00%	0,00%	0,00%
71,80%	72,51%	71,91%
24,10%	23,35%	23,19%
0,26%	0,26%	0,25%

0,60%	0,58%	0,57%
24,95%	24,19%	24,01%
0,51%	0,88%	0,81%
1,99%	1,69%	1,70%
0,74%	0,73%	1,56%
3,24%	3,30%	4,08%
28,20%	27,49%	28,09%
100,00%	100,00%	100,00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 :

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΛΑΜΨΑ ΑΕ		
<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %
100,00%	96,97%	134,91%
100,00%	86,79%	90,36%
100,00%	100,00%	73,32%
100,00%	95,00%	91,57%
100,00%	96,82%	131,65%
100,00%	108,66%	145,49%
100,00%	143,65%	203,03%
100,00%	92,55%	152,60%
100,00%	111,42%	75,92%
100,00%	127,64%	226,76%
100,00%	122,36%	197,17%
100,00%	98,69%	136,44%

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΛΑΜΨΑ ΑΕ		
<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %
100,00%	100,00%	100,00%
100,00%	100,00%	100,00%
100,00%	116,06%	142,48%
100,00%	55,82%	63,12%
100,00%	113,45%	167,57%
100,00%	102,58%	113,73%
100,00%	88,90%	85,32%
100,00%	102,04%	112,60%
100,00%	114,84%	119,06%
100,00%	83,03%	12,36%
100,00%	91,19%	84,33%
100,00%	68,05%	54,14%
100,00%	105,25%	165,08%

100,00%	85,94%	28,07%
100,00%	112,10%	144,76%
100,00%	429,67%	1663,19%
100,00%	2733,33%	1439933,33%
100,00%	102,61%	395,20%
100,00%	114,88%	144,31%
100,00%	114,26%	606,96%
100,00%	93,16%	175,75%
100,00%	98,69%	136,44%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 :

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΓΕΚΕ ΑΕ		
<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %
100,00%	99,76%	99,87%
100,00%	131,60%	137,06%
100,00%	100,00%	100,00%
100,00%	99,76%	99,88%
100,00%	104,54%	125,22%
100,00%	97,67%	154,55%
100,00%	143,37%	126,98%
100,00%	138,11%	151,15%
100,00%	137,54%	146,43%
100,00%	102,86%	103,70%

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΓΕΚΕ ΑΕ		
<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΠΟΣΟΣΤΟ %
100,00%	100,00%	100,00%
100,00%	100,00%	100,00%
100,00%	100,00%	100,00%
100,00%	116,83%	116,83%
100,00%	158,10%	157,33%
100,00%	103,88%	103,85%
100,00%	103,88%	103,85%

100,00%	99,68%	99,80%
100,00%	102,00%	98,11%
100,00%	100,00%	100,00%
100,00%	99,71%	99,79%
100,00%	176,55%	164,87%
100,00%	87,65%	88,86%
100,00%	100,76%	218,17%
100,00%	104,71%	130,50%
100,00%	100,28%	103,32%
100,00%	102,86%	103,70%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 :

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΛΑΜΨΑ ΑΕ (σε χιλιάδες ευρώ)			
	2015	2016	2017
ΠΩΛΗΣΕΙΣ	51522	52380	62731
ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	-32467	-33136	-37129
ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	19055	19244	25602
ΕΞΟΔΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ	-5668	-5432	-6235
ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	-7139	-6836	-7738
ΆΛΛΑ ΕΞΟΔΑ	993	1373	1263
ΆΛΛΑ ΕΞΟΔΑ	-431	-296	-650
ΚΕΡΔΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	6810	8053	12242
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	-1322	-1126	-1043
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΣΟΔΟ	49	28	29
ΛΟΙΠΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	-1653	-364	899
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	-2035	-3479	0
ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΠΟ ΖΗΜΙΕΣ/ΚΕΡΔΗ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ	-301	0	0
ΚΕΡΔΗ / ΖΗΜΙΕΣ ΠΡΟΣ ΦΟΡΩΝ	1548	3112	12127
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-294	-1194	-3359
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ / ΖΗΜΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	1254	1918	8768

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 :

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΓΕΚΕ ΑΕ			
	2015	2016	2017
ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	9541263	915156 2	10076717
ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	- 5130704	- 520939 0	-5546902
ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	4410559	394217 2	4529815
ΕΞΟΔΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ	-163338	-149053	-174569
ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	-964225	- 103164 6	-827424
ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ-ΕΞΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	153836	30829	78139
ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	3436832	279230 2	3605961
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	376959	15565	14384
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	-45471	-59262	-49449
ΚΕΡΔΗ / ΖΗΜΙΕΣ ΠΡΟΣ ΦΟΡΩΝ	3768320	274860 5	3570896
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	- 1227552	-940311	-1061413
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ / ΖΗΜΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ	2540768	180829 4	2509483